

Koirakaupan kohtuulliset kauppaehdot

Tiivistelmä

Tekijä(t) Jaanu, Sonja	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika 2022
	Sivumäärä 43	
Työn nimi Koirakaupan kohtuulliset kauppaehdot		
Tutkinto Liiketalous (AMK)		
Ohjaavan opettajan nimi, titteli ja organisaatio Jarmo Kempainen, Lehtori, LAB-ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö on tutkimus koirakaupan kauppaehdoista. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mikä on kohtuullinen kauppaehto. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, mistä kaupan osapuolet voivat sopia keskenään ja miten mahdollisilta riitatilanteilta voidaan välttyä. Tutkimus pohjautuu Suomen Kennelliiton vakiosopimuslomakkeeseen ”Sopimus koiran kaupasta”. Tutkimus toteutettiin triangulaatiotutkimuksena, jossa yhdistettiin lainopillinen tutkimusmenetelmä ja kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä. Tutkimuksen kvalitatiivinen tutkimusosa toteutettiin sähköisenä kyselytutkimuksena Facebookissa Koirat -keskusteluryhmässä.</p> <p>Opinnäytetyö koostuu teoria- ja tutkimusosuudesta. Teoriaosuus käsittelee koirakauppaa koskevaa lainsäädäntöä, Suomen Kennelliiton vaikutusta koirakauppaan sekä koirakauppaa koskevaa kauppasopimusta. Teoriaosuudessa käsitellään myös koirakaupan eri vaiheita: esisopimusta, omistussuhteita, koiran luovuttamista ja eri maksamistapoja sekä sopimuksen purkamista.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että koiran rinnastuessa lainsäädännön näkökulmasta irtaimeen esiineseen, ei myyjällä ole omistusoikeuden siirtymisen jälkeen määräämisoikeutta koiraan. Kyselyyn vastanneiden koiraharrastajien mielestä kohtuuttomana ehtona ei pidetty ehtoa, joka on hyvin perusteltavissa tai kasvattaja on valmis auttamaan ehdon täyttämässä. Osapuolet voivat sopimusvapauden periaatteen mukaisesti sopia mistä vaan, mutta tärkeintä on sopia asioista yhteisymmärryksessä. Näin vältetään myös riitatilanteita.</p>		
Asiasanat koirakauppa, kauppaehto, vakiosopimuslomake, kohtuuton ehto		

Abstract

Author(s) Jaanu, Sonja	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2022
	Number of Pages 43	
Title of Publication Reasonable sales terms in dog trading		
Name of Degree Bachelor of Business Administration (BBA)		
Name, title and organization of the supervising teacher Mr Jarmo Kemppinen, Senior Lecturer, LAB-University of Applied Sciences		
Abstract <p>The thesis examines reasonable sales terms in dog trading. The purpose was to examine what are reasonable terms of sale. In addition to this, another goal was to find out what terms trading parties can make an agreement on and how they can avoid conflicts. The thesis is based on a standard contract form "Contract for dog trade" of Finnish Kennel club. The study was executed as triangulation research which combines a legal research method and qualitative research method. The qualitative part of the research was executed as a survey in a Facebook group called Koirat.</p> <p>The thesis has a theory portion and a research portion. The theory portion covers legislation on dog trading, the impact of the Finnish Kennel club on dog trade and the trade agreement on dog trade. It also handles the various stages of dog trading: pre-contract, ownership, dog handover and different payment methods, and dissolution of the contract.</p> <p>The research found that when a dog is regarded as a chattel from the legislative perspective, the seller does not have the right to prescribe the dog after the transfer of ownership. In the opinion of dog enthusiasts, who responded to the survey, a term that is very justifiable or the breeder is willing to help fulfil a condition was not considered as an unreasonable term. In accordance with the principle of freedom of contract, the parties can agree on what they want, but the main thing is to agree upon the terms in agreement. This also prevent case of conflict.</p>		
Keywords trading the dog, term of sale, standard contract form, unreasonable term		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Opinnäytetyön tausta.....	1
1.2	Tavoite ja tarkoitus.....	2
1.3	Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymykset	2
1.4	Teoreettinen viitekehys	4
2	Koirakauppaan sovellettava lainsäädäntö.....	7
2.1	Kauppalaki.....	7
2.2	Kuluttajansuojalaki.....	8
2.3	Eläinsuojelulaki.....	9
3	Suomen Kennelliitto ry.....	11
3.1	Kasvattajasitoumus.....	12
4	Koirakauppa	13
4.1	Omistussuhteet.....	13
4.2	Esisopimus & varausmaksu	15
4.3	Sopimus koiran kaupasta.....	15
4.4	Uudistettu vakiosopimuslomake.....	19
4.5	Koiran luovuttaminen ja maksaminen	20
4.6	Osamaksusopimus	22
4.7	Sopimuksen purkaminen	23
5	Kyselytutkimus ja tulokset.....	26
5.1	Tulokset.....	27
6	Johtopäätökset ja pohdinta	32
	Lähteet	35

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön tausta

Suomessa rekisteröidään vuosittain lähes 50 000 rotukoiraa ja tällä hetkellä maailmalla valitsevan COVID-19-pandemian aikana koirien rekisteröintimäärät ovat kasvaneet. Vuonna 2020 koiria rekisteröitiin Suomen Kennelliittoon 8,3 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna 2019 (Suomen Kennelliitto a). Ihmiset ovat kokeneet omaavansa enemmän vapaa-aikaa kuin aiemmin ja kotiin on haluttu koira pitämään seuraa. Rekisteröityjen koirien lisäksi vuosittain syntyy tuhansia rekisteröimättömiä koiria. Koirien lukumäärän ja suosion kasvessa kasvaa myös koirakauppojen määrä, jolloin myös mahdollisia ristiriitatilanteita esiintyy kaupan osapuolten välillä enemmän. Koirakaupassa osapuolina ovat yleensä myyjän roolissa koiran kasvattaja ja ostajan roolissa tuleva koiranomistaja.

Koiran hankkiminen on monien ihmisten haave, mutta koiran hankinnan tulisi aina olla huolella tehty päätös, eikä vain hetken mielijohde. Prosessi kestää yleensä kuukausia ja jopa vuosia. Satojen tai jopa tuhansien eurojen ostohinta on vain alkusoittoa sille rahanmenolle, jota kasvava ja aikuistuva koira tuo tullessaan (Jaakonsaari & Ojala 2011, 45). Ostajan on hyvä perehtyä ensin hyvin eri rotuihin ja niiden vaatimuksiin sekä ominaisuuksiin ennen lopullista päätöstä hankkia koira. Kaikki rodut ovat erilaisia ja roduilla on erilaiset käyttötarkoitukset. Metsästys- tai paimennusviettistä koira ei suositella hankittavaksi pelkäksi seurakoiraksi. Valittuaan rodun on seuraavana vuorossa tutustuminen kyseisen rodun kasvattajiin. Useimmilta löytyy tänä päivänä kotisivut, joissa kasvattaja on esitellyt itsensä ja kertonut koiristaan sekä kasvatustyön tavoitteista. Kasvattajiin tutustumalla ostajalle muodostuu mielikuva jokaisesta ja lopulta joukosta valikoituvat ne, joiden kanssa ajatusmaailma ja arvot tuntuvat olevan lähimpänä omia. On tärkeää, että myyjän eli kasvattajan ja ostajan arvomaailmat kohtaavat, jolloin yhteistyö tulevaisuudessa on helpompaa. Asiat hoituvat helpommin, kun molemmat osapuolet ovat kartalla asioista ja omaavat samanlaisia näkemyksiä. Toimivalla yhteistyöllä on vaikutusta sekä koiran elämään että kasvattajan kasvatustoimintaan.

Lainsäädännön näkökulmasta koira rinnastetaan tavaraan eli irtaimeen esineeseen ja on siten verrattavissa esimerkiksi televisioon. Koira on tästä huolimatta kaupan kohteena siitä erityislaatuinen, koska se on käytännössä elävä olento ja sen ominaisuuksiin vaikuttavat monet tekijät, kuten perimä, kasvuympäristö ja ruokinta. Koira on harvalle ihmiselle vain tavara, jonka voi vain heittää pois sen mennessä rikki ja ostaa tilalle uuden. Jokainen koira on omanlaisensa yksilö, eikä se ole korvattavissa toisella. Koira on älykäs eläin, jota voidaan kouluttaa erilaisiin käyttötarkoituksiin, jolloin rakas lemmikki voi olla myös työväline,

kuten esimerkiksi tullikoirat. Koira on omistajansa päivittäisessä elämässä mukana usean vuoden ajan tuoden iloa, jolloin siihen kohdistuu voimakkaita tunteita ja kiintymystä ja tämän vuoksi koira eroaa suuresti perinteisestä irtaimen esineen käsitteestä.

1.2 Tavoite ja tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena ja tavoitteena on selvittää, mitä lisäehtoja kaupan osapuolet, eli myyjä ja ostaja, voivat sopia koirakauppaa tehdessä. Suomen Kennelliitto ry:n vakiosopimuslomakkeessa (Kennelliiton vuonna 1995 hyväksymä) mainitaan, etteivät lisäehdot saa muodostua kohtuuttomiksi. Mikä sitten on kohtuuton kauppaehto? Katsotaanko kohtuuttomaksi ehdoksi esimerkiksi koiran käyttäminen koiranäyttelyssä, rodunomaisessa käyttökokeessa tai terveystutkimuksissa? Opinnäytetyö pyrkii antamaan vastauksen lainsäädännön näkökulmasta, mutta tutkimuksessa tuodaan esille myöskin ihmisten mielipiteitä aiheeseen liittyen nettikyselyn avulla.

Aiheen valintaan vaikutti tutkijan oma aktiivinen koiraharrastustausta sekä koiranomistajana että aloittelevana kasvattajana. Tämän myötä tutkija on kohdannut koirakauppaan liittyviä ongelmatilanteita ja näkemyseroja osapuolten välillä. Tunteet näyttelevät usein suurta osaa kyseisissä tilanteissa, koska koira on monelle tärkeä perheenjäsen eikä koiraan ja sen piitoon liittyen saatavia neuvoja tai palautetta oteta aina avosylin vastaan. Tavoite on auttaa kaupan osapuolia ymmärtämään koirakauppaan liittyvää Suomen lainsäädäntöä ja antaa vastauksia, miten oikeusjärjestyksen mukaan tulisi ja kannattaisi toimia. Opinnäytetyön tarkoituksena on olla yleishyödyllinen tietolähde kaupan osapuolille sekä myös muille koiraharrastajille.

Koirakauppaan liittyen on aiemmin tehty muutama opinnäytetyö vuonna 2011, 2018 ja 2021. Vuonna 2011 tehdyssä opinnäytetyössä perehdyttiin koiran ostamiseen ja myymiseen sekä sopimuksen syntymiseen. Vuoden 2018 opinnäytetyössä tutkittiin koirakaupan erityispiirteitä kaupan osapuolten vastuiden, velvollisuuksien ja oikeuksien näkökulmasta. Kyseisessä opinnäytetyössä perehdyttiin tarkemmin koirakaupan virhetilanteisiin, kun kaupan kohteena oleva koira ei vastaakaan odotuksia. Vuonna 2021 koirakauppaan liittyen on tehty kaksi opinnäytetyötä, joista ensimmäisessä tutkittiin eläinsuojelulain uudistumisen vaikutusta koiran kauppaan ja viimeisimpänä julkaistussa käsiteltiin osamaksua koirakaupassa.

1.3 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyössä yhdistyvät sekä lainopillinen tutkimusmenetelmä että kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä. Lainopillisessa eli oikeusdogmaattisessa tutkimuksessa tulkitaan

voimassa olevia oikeussäännöksiä. Tutkimusmenetelmässä lähestytään tarkasteltavaa tapausta tulevia lainsoveltamistilanteita ajatellen normatiivisesta näkökulmasta. Normatiivisen näkökulman kautta tutkitaan eettisiä sääntöjä, joita yksilöiden tulisi noudattaa. Lainopillisessa tutkimuksessa huomioidaan, miten oikeus on käytännössä toteutunut ja miten se tulee myös tulevaisuudessa todennäköisesti toteutumaan. (Pikkarainen.) Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä sopii tutkittavaan aiheeseen, koska sen avulla voidaan kuvailla tarkemmin ihmisten mielikuvia, mielipiteitä ja näkökulmia. Laadullinen tutkimus pyrkii tutkimaan käsiteltävää aihetta syvällisemmin ja yksityiskohtaisemmin kuin määrällinen tutkimusmenetelmä. Laadullinen tutkimus kerää tietoja, jotka pyrkivät kuvailemaan aihetta. (Kallinen & Kinnunen.) Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa tarkastellaan usein kokonaisuutena (Alasuutari 2011, 38). Laadullinen tutkimus on aina empiiristä eli tutkimus pohjautuu erilaisiin aineistoihin ja niiden analyysiin. Käytettäessä laadullista tutkimusmenetelmää, mitään ei voi ottaa valmiiksi annettuna. Tutkimuksessa täytyy etäännyä arkijärjestä, vaikka arkijärjellä tietäisi jonkin käytännön tai asian olevan itsestään selvästi tietynlainen. Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään ihmisten toiminnassa läsnä oleviin merkityksiin tai heidän sisäisille kokemuksilleen antamiinsa merkityksiin. (Kallinen & Kinnunen.)

Laadullista tutkimusta varten aineistoa voidaan hankkia useilla eri tavoilla. Tiedonhankinta voi tapahtua muun muassa haastatteluiden, tapaustutkimuksen, asiantuntijoiden mielipiteiden tai avointen kyselytutkimusten avulla. (Hirsjärvi ym. 2007, 196.) Tätä opinnäytetyön tutkimusta varten on kehitetty nettikysely, jossa on esitetty kuusi kysymystä (Liite 1). Kyselyssä on käytetty sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä, joten kyselyssä yhdistyy sekä laadullinen että määrällinen tutkimusmenetelmä. Pääasiallinen menetelmä on kuitenkin laadullinen tutkimusmenetelmä, koska tutkimuksen tarkoituksena on tuoda ihmisten näkemyksiä esille tutkittavasta aiheesta. Hirsjärven ym. (2007) mukaan tutkimusmenetelmät toimivat hyvin yhdessä ja ne tukevat toisiaan. Avoimet eli laadulliset kysymykset antavat vastaajille mahdollisuuden kertoa yksityiskohtaisemmin näkemyksistään. Ne antavat vastaajalle mahdollisuuden osoittaa tietämystään aiheesta ja sen, mikä on vastaajien mielestä tärkeää. (Hirsjärvi ym. 2007, 196.) Suljettujen eli määrällisten kysymysten avulla vastaaja antaa vastuksensa valitsemalla luettelosta jonkin ennalta määritellyn vaihtoehdon. Suljettuihin kysymyksiin on nopeampi ja helpompi vastata, jolloin analysointi yksinkertaistuu. Avoimien ja suljettujen kysymysten yhdistelmä on oiva vaihtoehto tilanteissa, joissa halutaan käyttää monivalintakysymyksiä, mutta ei olla varmoja siitä, ovatko kaikki vastausvaihtoehdot mukana. (Sinijärvi 2016.)

Tutkimuksessa tarkastellaan Suomen lainsäädäntöä ja kuinka sitä sovelletaan kauppaan, jonka kohteena on elävä olento eli tässä tapauksessa koira. Tarkoituksena on selvittää mitä Kennelliiton vakiosopimuslomakkeeseen ”Sopimus koiran kaupasta” listatun kauppaehdon

10 "lisäehdot" kuvaus tarkoittaa käytännössä. Kyseisen lisäehdon kohdalla on maininta "Osapuolet voivat sopia lisäehdoista, jotka koskevat esimerkiksi koiran käyttämistä silmä-, lonkka- tai muussa rodunomaisessa tarkastuksessa. Lisäehdot on syytä tehdä kirjallisesti. Lisäehdot eivät saa muodostua kohtuuttomiksi" (Sopimus koira kaupasta 1995).

Tutkimusta varten on laadittu kolme tutkimuskysymystä:

- Mitä kauppaehtoja voidaan sopia koiran ollessa kaupan kohteena?
- Mikä on kohtuuton ehto?
- Kuinka mahdollisilta ristiriitatilanteilta voidaan välttyä myöhemmin?

Kysymyksistä kaksi ensimmäistä ovat päätutkimuskysymyksiä, joihin tutkimuksessa perehdytään ja kolmas kysymys on sivututkimuskysymys.

1.4 Teoreettinen viitekehys

Koira rinnastetaan lainsäädännön näkökulmasta irtaimeen omaisuuteen eli tavaraan. Vaikka koira on elävä olento, se on silti samalla tasolla kuin esimerkiksi auto. Tästä syystä koiran kauppaan sovelletaan kauppalakia, joka koskee irtaimen omaisuuden kauppaa ja vaihtoa (Kauppalaki 355/1987, 1§). Kauppalakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, mikäli kuluttajansuojalain (38/1978) johtuu muuta (Kauppalaki 355/1987, 4§). Kyseisten lakien säännökset on säädetty yleisellä tasolla, eikä erityyppisille tavaroille ole yksityiskohtaisia määräyksiä. Kummassakaan laissa ei oteta erikseen huomioon tilanteita, kun kaupan kohteena on elävä olento. On kuitenkin huomioitava se, että kuluttajansuojalakia sovelletaan silloin, kun myyjä on elinkeinonharjoittaja ja ostaja kuluttaja. On siis ensin osattava määrittää, täyttääkö myyjän eli useimmiten kasvattajan toiminta elinkeinonharjoittajan kriteerit. Kennelliitolla on omat kriteerit asian suhteen ja koirankasvattaja katsotaan elinkeinonharjoittajaksi, jos hän on kasvattanut kolmen edellisen vuoden aikana vähintään yhden pentueen vuodessa tai vähintään kaksi pentuetta samana vuonna kahden edellisen vuoden aikana (Suomen Kennelliitto b, 8). Kuluttajansuojalain 5 §:n mukaan elinkeinonharjoittaja on luonnollinen henkilö tai julkinen oikeushenkilö, joka tavoittelee ammattimaisesti taloudellista hyötyä myymällä tai muulla tavalla kauppaamalla kuluttajalle kulutushyödykkeitä hankittavaksi vastiketta vastaan.

Lähtökohtaisesti Suomessa vallitsee sopimusvapauden periaate. Sopimusvapaus tarkoittaa, että jokaisella on oikeus päättää, kenen kanssa sopimuksia tekee, minkä sisältöisiä sopimuksia tekee ja missä muodossa sopimuksia tekee. (Virtuaalilakimies b.) Myös kauppalain 3 §:ssä sanotaan sopimusvapauden liittyen, ettei lain säännöksiä sovelleta

tilanteissa, joka poikkeaa sopimuksen osapuolten käytännöstä, kauppatavasta tai muusta vastaavasta seikasta, joka sitoo osapuolia.

Lähtökohtaisesti kaikesta voidaan sopia, ja osapuolten on noudatettava tehtyä sopimusta. Osapuolten on kuitenkin huolehdittava siitä, että sopimukset tehdään huolellisesti ja molemmat ymmärtävät mistä sovitaan ja mitä ehdot käytännössä tarkoittavat. Edellytyksenä laajalle sopimusvapaudelle on, että sopimuksen osapuolet ovat täysivaltaisia eli oikeustoimikelpoisia. Oikeustoimikelpoiseksi henkilö tulee täyttäessään 18 vuotta. Tällöin voidaan olettaa, että osapuolet osaavat itse päättää, minkälaisiin sopimuksiin ovat valmiita sitoutumaan. Sopimukset velvoittavat vain 18 vuotta täyttänyttä, vaikka henkilö asuisikin vielä vanhempiensa luona. Vanhemmat eivät ole vastuussa lapsensa tekemistä sopimuksista lapsen tullessa täysi-ikäiseksi. Sopija osapuolen ollessa alle 18-vuotta, tekee häntä koskevat sopimukset lapsen holhooja eli usein vanhemmat. Koirakaupassa myyjän on muistettava, ettei lapsella ole oikeutta tehdä sopimusta. Holhoojan täytyy hyväksyä tehty sopimus allekirjoituksellaan, jolloin vältytään myöhemmin monelta harmilta. Alaikäinen voi tästä huolimatta olla laillinen koiran omistaja. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 59–60.)

Sopimusvapauden periaatteessa pääsääntönä on sopimuksen muotovapaus, eli sopimus voidaan tehdä missä muodossa osapuolet haluavat. Useimmiten sopimus on joko suullinen tai kirjallinen. Lähtökohtaisesti sopimus on kuitenkin suositeltavaa tehdä kirjallisena, koska suullisen sopimuksen käyttöön liittyy monia ongelmia, jotka voidaan helposti välttää tekemällä sopimus kirjallisena. Suullisella sopimuksella harvoin sovitaan kauppaehdoista kovin tarkasti ja osapuolet voivat käsittää asiat eri tavalla. Sopimusvapauden vastaisesti Suomen Kennelliitto velvoittaa kasvattajasitoumuksen allekirjoittaneita kasvattajia käyttämään Kennelliiton laatimia vakiosopimuslomakkeita tai vastaavat ehdot sisältävää sopimusta. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 59 & 64.) Huomioitavaa on, että joissakin tapauksissa lainsäädäntö tulee vastaan, koska on olemassa poikkeuksia sopimusvapaudesta, kuten esimerkiksi kuluttajankauppa. Kuluttajankaupassa on olemassa pakottavia säännöksiä, joista ei voi sopimuksella poiketa kuluttajan vahingoksi. (Virtuaalilakimies b.)

Sopimusvapauden periaatteen lisäksi on olemassa myös sopimuksen sitovuuden periaate. Kyseistä periaatetta voidaan pitää sopimusoikeuden ja koko oikeusjärjestyksen kulmakivenä. (Virtuaalilakimies a.) Sopimuksen sitovuudella tarkoitetaan, että osapuolten on noudatettava tehtyä sopimusta (Ojala). Sopimuksen osapuolet ovat velvollisia täyttämään sopimusvelvoitteensa sopimuksen mukaisesti. Sario kertoo Kennelliiton webinaarissa, ettei sopimuksen sitovuuden periaatteen myötä ole lakiin perustuvaa vaihto- tai peruutusoi-keutta. Pois lukien etä- ja kotimyynti. (Sario 2021.) Osapuolet eivät voi muuttaa sopimusta yksipuolisesti, mutta etukäteen voidaan määritellä tilanteet, missä muutokset ovat

mahdollisia (Virtuaalilakimies a). Sopimuksen sitovuuden periaate on ilmaistu laissa varallisuus oikeudellisista oikeustoimista (228/1929, myöhemmin oikeustoimilaki), jonka 1 §:n mukaan tarjous ja vastaus ovat sitovia. Sopimuksen sitovuuden pääsäännöstä on olemassa kuitenkin poikkeuksia. Esimerkiksi oikeustoimilain 3 luvussa käsitellään oikeustoimen pätemättömyyttä ja sovittelua. Sopimuksen pätemättömyys voi seurata esimerkiksi siitä, että toinen osapuoli on pakotettu tai vietetty tekemään sopimus (laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 28 § & 30 §). Kohtuuttomuus arvioidaan kokonaisuutena huomioiden osapuolten asema ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Oikeustoimilain 36 §:n mukaan kohtuuttonta ehtoa tai ehdon soveltaminen johtaisi kohtuuttomuuteen, voidaan ehtoa sovitella tai jättää se kokonaan huomioimatta.

2 Koirakauppaan sovellettava lainsäädäntö

Suomen lainsäädännön mukaan koira kaupankohtena rinnastetaan irtaimen esineeseen eli tavaraan. Koiran kaupassa sovelletaan lähtökohtaisesti joko kauppalakia tai kuluttajansuojalakia, riippuen sopimusosapuolten lähtökohdista. Ratkaisevaa on, ovatko osapuolet yksityisiä henkilöitä vai elinkeinonharjoittajia. Kauppalaki koskee irtaimen omaisuuden kauppaa ja vaihtoa (Kauppalaki 355/1987, 1 §), mutta lain säännöksiä ei sovelleta, mikäli kuluttajansuojalaista (38/1978) johtuu muuta. Edellä mainittujen lakien säännökset on säädetty yleisellä tasolla, eikä erityyppisille tavaroille ole laadittu yksityiskohtaisia määräyksiä. Kummassakaan laissa ei myöskään ole otettu huomioon tilannetta, jossa kaupankohtena on elävä olento. Tuomioistuinten, kuluttajaviranomaisten ja muiden lainsoveltajien on pyrittävä tulkitsemaan kunkin tapauksen erityispiirteet mahdollisissa riitatilanteissa. Kauppasopimuksen sisällöllä on keskeinen merkitys riitojen ratkaisemisessa (Jaakonsaari & Ojala 2011, 50–51).

2.1 Kauppalaki

Kauppalaki on irtaimen esineen kauppaa koskeva yleislaki. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 51) Laki koskee soveltuvin osin myös irtaimen omaisuuden vaihtoa (Kauppalaki 355/1987, 1 §). Lain säännöksiä ei sovelleta, mikäli sopimuksesta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana, johtuu muuta (Kauppalaki 355/1987, 3 §). Lain 4 §:ssä säädetään myös, ettei lain säännöksiä sovelleta, mikäli kuluttajansuojalaista johtuu muuta. Koiran kaupassa kauppalakia sovelletaan silloin, kun myyjä on yksityinen henkilö, tai jos kaupan osapuolena on kaksi yksityishenkilöä tai kaksi elinkeinonharjoittajaa ja he tekevät sopimuksen koiran kaupasta (Jaakonsaari & Ojala 2011, 51 & 58). Kauppalaki ei ole pakottava, vaan kaupan osapuolilla on sopimusvapaus ja osapuolilla on vapaus sopia muista ehdoista kuin mitä laissa määrätään (Minilex). Sovellettaessa kauppalakia, on osapuolten sopimusvapaus laajempi kuin kuluttajansuojalakia sovellettaessa (Jaakonsaari & Ojala 2011, 58).

Kauppalaista löytyy säännökset muun muassa siitä, millainen tavaran tulee olla ja milloin tavarassa on virhe. Tavaran on lähtökohtaisesti oltava ominaisuuksiltaan sellainen, kun on sovittu. Jos osapuolet eivät ole sopineet tavaran ominaisuuksista, sovelletaan lain määräyksiä. Lain mukaan tavaran on muun muassa sovellettava sen tavalliseen käyttötarkoitukseen. Tavaran täytyy myös soveltua sellaiseen ostajan erityistarkoitukseen, josta myyjä oli tietoinen (Minilex a.) Esimerkiksi opaskoirat. Tavarassa on virhe silloin, kun tavara ei vastaa sitä, mitä myyjä tai myyjän lukuun toimiva on kertonut tavarasta ennen kaupantekohetkeä. Tämä koskee myös silloin, kun tavara on myyty ”sellaisena kuin se on” tai muuta

yleistä varaumaa käyttäen. Tällaista varaumaa käyttämällä tarkoitetaan, että ostaja hyväksyy tavaran eli koiran kaikkine virheineen. Myyjän vastuu koirasta ei kokonaan poistu, mutta varauman käyttö on sallittua ja tietyiltä osin se vähentää ostajan oikeutta vedota koirassa olevaan virheeseen. Koira on varauman käytöstä huolimatta virheellinen, jos se ei vastaa myyjän antamia tietoja ennen kaupantekohetkeä tai myyjä ei ole antanut kaikkia ostajan kannalta oleellisia tietoja koirasta (Jaakonsaari & Ojala 2011, 89–90.)

Tavaraa ei kuitenkaan katsota virheelliseksi, jos myyjä ei ole tiennyt eikä hänen olisi pitänyt tietää jostakin asiasta. Tavara ei myöskään silloin ole virheellinen, jos tiedot on oikaistu selkeästi ja hyvissä ajoin. (Minilex a.) Koira eroaa perinteisestä irtaimesta esineestä, koska kukaan ei voi tietää, minkälainen koira pennusta kehittyy. Koira voi kantaa sellaista geeniä, joka voi aiheuttaa sille myöhemmin jonkin vian tai pahimmassa tapauksessa ennenaikaisen kuoleman. Myös ostajan toiminnalla on merkitystä koirassa ilmenevien vikojen ja niistä johtuvien seurausten ilmenemisessä. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 87.)

Arkikielessä ja oikeudellisessa mielessä virheellä on eri merkitys. Arkikielessä koirassa olevaksi virheeksi ymmärretään esimerkiksi rotumääritelmästä poikkeava väri, lonkka- tai puurentavika tai pystykorvaisella rodulla luppakorvaisuus. Oikeudellisessa mielessä virhe sen sijaan tarkoittaa jotakin koiran ominaisuutta, jonka perusteella ostajalla on lain mukaan oikeus esittää vaatimuksia. Virheellisyyttä ei voida koskaan selvittää ainoastaan koiran ominaisuuksia tarkastelemalla, vaan arviointi lähtee siitä, onko myyjän ”suoritus” eli koira jollain tapaa huonompi kuin se mikä hänen piti lain tai sopimuksen nojalla ostajalle toimittaa. Mikäli värivirheellisestä koirasta on tehty kauppasopimus, on se oikeudellisessa mielessä täysin virheetön. Ostaja on siis kaupantekohetkellä tiennyt koiran virheestä ja hyväksynyt sen, joten hän ei voi myöhemmin enää vaatia myyjältä korvausta kyseisestä asiasta. Tällaiset jo kaupantekohetkellä olemassa olevat virheet on syytä kirjata kauppasopimukseen. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 87–88.)

2.2 Kuluttajansuojalaki

Kuluttajansuojalaki (38/1978) koskee kulutushyödykkeiden tarjontaa, myyntiä ja muuta markkinointia elinkeinonharjoittajilta kuluttajille (Kuluttajansuojalaki 38/1978, 1 §). Kuluttajansuojalakia ja sen periaatteita voi soveltaa mihin tahansa sopimukseen, mutta pakottava elementti on kyseessä vain silloin, kun elinkeinonharjoittaja myy kuluttajalle kulutushyödykkeen (Sario 2021). Koiran kaupassa lakia sovelletaan, kun myyjä on elinkeinonharjoittaja ja ostaja on kuluttaja. Elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä kaupassa voidaan kuitenkin soveltaa kauppalakia niiltä osin, kun kuluttajansuojalaissa ei ole kauppalaista poikkeavia määräyksiä (Jaakonsaari & Ojala 2011, 51). Kuluttajansuojalaissa elinkeinonharjoittajan katsotaan olevan tiedoiltaan ja taidoiltaan kuluttajaa paremmassa asemassa. Tästä syystä

kuluttajan asemaa on pyritty turvaamaan osittain pakottavilla säännöksillä, joista osapuolet eivät voi sopimuksellakaan poiketa kuluttajan vahingoksi. Erityisen turvan tarvetta ei ole katsottu tarpeelliseksi silloin, kun kauppa tekee kaksi lain tarkoittamaa kuluttajaa tai kaksi elinkeinonharjoittajaa keskenään. Tällaisissa tilanteissa kaupan osapuolten on katsottu olevan keskenään lähtökohdiltaan tasavertaisia (Jaakonsaari & Ojala 2011, 51–52).

Kuluttajansuojalaissa kuluttajana pidetään luonnollista henkilöä eli ihmistä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa yksityiseen käyttöön. (Kuluttajansuojalaki 38/1978, 4 § & Jaakonsaari & Ojala 2011, 52). Oikeushenkilö eli esimerkiksi osakeyhtiö, osuuskunta tai valtio ei voi olla kuluttaja (Jaakonsaari & Ojala 2011, 52).

Elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai yksityistä tai julkista oikeushenkilöä, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti pitää kaupan, muu tai muutoin tarjoaa kulutushyödykkeitä vastiketta vastaan hankittavaksi (Kuluttajansuojalaki 38/1978, 5 §). Käsitteen soveltamisessa koiran kauppa koskeviin tilanteisiin on lähes aina kyse siitä, onko koirien kasvattaminen ja myyminen enemmän harrastus- kuin ammattitoimintaa. Suomessa suurin osa kasvattajista toimii omasta mielestään enemmän harrastus- kuin ammattilaispohjalla; pentueita syntyy satunnaisesti ja kasvatustyötä tehdään sivutoimisesti, usein kokopäiväisen päätyön ohella. Tästä huolimatta elinkeinonharjoittajakynnyks saattaa kuluttajansuojalain tarkoittamassa merkityksessä ylittyä. Jotta koiran myyjä olisi elinkeinonharjoittaja, täytyy hänen harjoittamaansa toimintaan jollain tavalla liittyä taloudellisen hyödyn tavoittelu. Lisäksi edellytetään, että kasvattajalla on toiminnassaan yrittäjärisä. Koiran kaupassa ammattimaisuudella tarkoitetaan, ettei toiminta ole aivan satunnaista ja poikkeuksellista. Myöskään toiminnan kestoajalla ei ole merkitystä. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 53–54.)

Kuluttajariitalautakunta on puolueeton lautakunta, joka antaa ratkaisusuosituksia kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisiin riitoihin muun muassa koiran kauppa, sijoitussopimusta tai eläinpalvelun ostoä koskevissa asioissa (Jaakonsaari & Ojala 2011, 340). Lautakunta on vakiintuneesti katsonut koiran kasvattajan olevan elinkeinonharjoittaja, jos kasvattajalla on kaupantekohetkellä ollut viimeksi kuluneen kolmen vuoden aikana yksi pentue vuotta kohden tai vähintään kaksi pentuetta samana tai edellisenä vuotena (Jaakonsaari & Ojala 2011, 54). Kyseisistä kriteereistä on mainittu myös Suomen Kennelliiton nettisivuilla ja kasvattajakurssien materiaaleissa (Suomen Kennelliitto b).

2.3 Eläinsuojelulaki

Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lailla pyritään edistämään eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua

(Eläinsuojelulaki 247/1996, 1 §). Ylimpänä viranomaisena lain säännösten sekä lopetusasetuksen täytäntöönpanoa ja noudattamista valvoo ja ohjaa maa- ja metsätalousministeriö (Eläinsuojelulaki 247/1996, 34 §). Lain lisäksi eläinsuojeluasetus (369/1996) tarkentaa eläinten pitoa, hoitoa ja kohtelua koskevia vaatimuksia. Eläinsuojelulain 24 § käsittelee ammattimaista ja muutoin laajassa mittakaavassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläintenpitoa. Pykälää tarkentaa eläinsuojeluasetuksen 8 luvun 26 §, jonka mukaan edellä mainittua toimintaa on koirien ja kissojen tai muiden harrastuseläinten säännöllinen kauppaaminen tai välittäminen. Ammattimainen toiminta on kyseessä myös silloin, kun omistajalla on hoidettavanaan vähintään kuusi siitosnartuksi lueteltua koiraa tai kissaa, jotka ovat synnyttäneet jälkeläisiä vähintään kerran. Edellä mainituksi toiminnaksi katsotaan myös tilanteet, joissa otetaan säännöllisesti samanaikaisesti hoitoon, säilytykseen tai koulutukseen vähintään kuusi yli viiden kuukauden ikäistä koiraa tai kissaa. Ravi- tai ratsuhevosten tai muiden vastaavien seura- tai harrastuseläinten kasvatusta, vuokraus, hoitaminen, valmentaminen tai omistajien opastaminen eläinten käsittelyssä katsotaan olevan ammattimaista eläintenpitoa (Eläinsuojeluasetus 26§.)

Nykyisessä eläinsuojelulaissa- tai asetuksessa ei ole määritelty säännöksiä koskien eläimen kauppaa. Laista kuitenkin löytyvät reunaehdot pentujen teettämiselle. Laista löytyy myös säännökset lain vaatimukset täyttävästä jalostuksesta sekä vähimmäisvelvoitteet koirien huolehtimisesta synnytyksen aikana ja sen jälkeen. Yksiselitteisesti lainsäädäntö kieltää jalostustyön ja jalostusmenetelmät, jotka mahdollisesti aiheuttavat koiralle joko kärsimystä tai merkittävää haittaa koiran terveydelle ja hyvinvoinnille. Hyvä kasvattaja ymmärtää sen, ettei kaikkia narttuja pidä pennuttaa eikä kaikista ole jalostuskoiriksi. Hyvä kasvattaja välittää koiristaan ja siitä mitä juuri hänen jalostusvalintansa rodulle tekevät. Vähimmäisvaatimukset pentujen teettämiselle ovat terveeksi tutkitut vanhemmat ja jo etukäteen tiedossa olevat hyvät kodit. On eläinsuojeluteko ja vastuullisen ihmisen valinta olla pennuttamatta koiraansa, mikäli perusedellytykset eivät täyty. Mikäli kasvattaja aikoo rekisteröidä pentunsa Kennelliiton rekisteriin, astuvat kuvaan eläinsuojelusäädösten lisäksi Kennelliiton säännöt koirien jalostamisesta ja rekisteröinnistä (Jaakonsaari & Ojala 2011, 35–37).

Laista löytyy säännöksiä koskien eläimen luovuttamista. Lain 18 § kieltää eläimen luovuttamisen arpajais- tai kilpailuvoittona. Aluehallintovirasto voi kuitenkin erityisestä syystä myöntää poikkeusluvan (Eläinsuojelulaki 247/1996, 18 §). Lisäksi lain 27 §:ssä kielletään eläinten kaupan harjoittaminen liikkuvana kauppana (Eläinsuojelulaki 247/1996, 27 §). Laissa on 14 §:ssä säädetty myyjän tiedonantovelvollisuudesta eläimen luovutuksen yhteydessä. Pykälän mukaan myyjän on ilmoitettava eläimen sairastumisesta tai vahingoittumisesta ostajalle (Eläinsuojelulaki 247/1996, 14 §).

3 Suomen Kennelliitto ry.

Suomen Kennelliitto ry. (myöhemmin työssä käytetään nimeä "Kennelliitto") eli Finska Kennelklubben ry. on vuonna 1889 perustettu Pohjoismaiden vanhin valtakunnallinen koira-alan asiantuntijajärjestö sekä koirien omistajien, kasvattajien ja harrastajien edunvalvoja. Kennelliiton jäsenmäärä koostuu noin 147 000 suomalaisesta koiranomistajasta, noin 2000 yhdistyksestä ja noin 3000 nuorisojäsenestä. Kennelliitto pyrkii toiminnallaan luomaan hyvät edellytykset koirien hyvinvoinnille ja koiranpidolle Suomessa niin, että koira on luonteva osa suomalaista elämänmuotoa. (Kennelliitto a & Kennelliitto g.) Jäsenten tulee noudattaa toiminnassaan Kennelliiton sääntöjä, ohjeita ja määräyksiä ja tämä koskee myös jalostuksesta annettuja toimintaohjeita ja määräyksiä (Kasvattajasitoumus 2011). Kennelliitto on ainoa järjestö Suomessa, joka rekisteröi puhtasrotuisia koiria viralliseen rekisteriin. Vain Kennelliiton rekisteröimät pennut voivat tulevaisuudessa osallistua virallisiin kokeisiin, kilpailuihin ja näyttelyihin. (Kennelliitto f.)

Kennelliiton tavoitteena on edistää terveiden ja hyväluonteisten rekisteröityjen rotukoirien kasvatusta ja edistää koirien hyvinvointia ja hyvän koiranpidon edellytyksiä suomalaisessa yhteiskunnassa. Se pyrkii myös vaalimaan suomalaisen koiranjalostuksen perinteitä erityisesti kotimaisten rotujen osalta sekä toimimaan monipuolisten koiraharrastusmahdollisuuksien hyväksi. Kennelliitto ohjaa koirankasvatusta yleisen jalostusstrategian (nykyinen voimassa 2018–2022) ja rotukohtaisen Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamis- (PEVISA) ja jalostuksen tavoiteohjelmilla (JTO) (Jaakonsaari & Ojala 2011, 38).

Yleisessä jalostusstrategiassa määritellään Kennelliiton ja rotujärjestöjen suuntaviivat koirien jalostuksessa ja sen ohjauksessa. Strategialla tähdätään siihen, että rotukoirat ovat terveitä ja hyvin tarkoitukseensa soveltuvia. Se tähtää myös huonommassa tilanteessa olevien rotujen tilanteen edistämiseen. Jalostusstrategia koostuu kymmenestä päätavoitteesta sekä näihin liittyvistä toimenpiteistä. Strategiassa on otettu huomioon eläinsuojelulaki, lakia täydentävä eläinsuojeluasetus ja Euroopan Neuvoston lemmikkieläinten jalostusta koskeva päätöslauselma (Suomen Kennelliitto c). PEVISA-ohjelma hyväksytään rodulle tarvittaessa rotujärjestön ja Kennelliiton hyväksymän rodunjalostuksen tavoiteohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. PEVISA-ohjelman avulla vastustetaan muun muassa lonkkanivelten ja kyynärnivelten kasvuhäiriöitä ja perinnöllisiä silmäsairauksia. JTO eli jalostuksen tavoiteohjelma on rotukohtainen ohjelma, jossa kuvataan rodun tausta ja aiemmat jalostustoimenpiteet, määritellään rodun senhetkinen jalostuksellinen tila kotimaassa ja mahdollisuuksien mukaan ulkomailla sekä määritellään rodun jalostuksen strategiat ja toimintaohjelmat niiden toteuttamiseksi (Jaakonsaari & Ojala 2011, 41).

3.1 Kasvattajasitoumus

Vuonna 2011 astui voimaan kasvattajasitoumus, joka on yksi Kennelliiton askelista parantaa koirankasvatuksen ja jalostuksen tilannetta. Kennelliiton hyväksymille kennelnimien omaaville kasvattajille kasvattajasitoumuksen allekirjoittaminen on pakollista. Vapaaehtoisista sitoumuksen allekirjoittaminen on kasvattajalle, joka ei ole Kennelliiton jäsen (Kasvattajasitoumus 2011). Kasvattajasitoumuksen allekirjoittanut kasvattaja sitoutuu muun muassa koirien asianmukaiseen huolenpitoon ja pitää kasvatustyönsä tavoitteena rotumääritelmän mukaisia, terveitä ja hyväluonteisia koiria, jotka soveltuvat käyttötarkoitukseensa (Jaakonsaari & Ojala 2011, 40). Sitoumus velvoittaa kasvattajaa myös olemaan avoin koiriensa vioista, sairauksista ja ominaisuuksista (Kasvattajasitoumus 2011). Kasvattaja rekisteröi ja tunnistusmerkitsee pennut Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaisesti ja luovuttaa pennut hyvän kauppatavan mukaisesti terveinä, hyväkuntoisina ja tunnistusmerkittyinä (Kasvattajasitoumus 2011). Kasvattajan on oltava selvillä koiria koskevien lakien, asetusten ja määräysten sisällöstä. Lisäksi kasvattajan on perehdyttävä kasvattamiinsa rotuihin ja tuntee niiden voimassa olevat rotumääritelmät ja käyttötarkoitukset. Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla sopivan ikäisiä, terveitä ja hyväkuntoisia sekä luonteeltaan, ulkomuodoltaan ja muilta ominaisuuksiltaan käyttötarkoitukseensa soveltuvia ja rotumääritelmän mukaisia (Kasvattajasitoumus 2011). Jokainen kasvattaja, joka kuuluu Suomen Kennelliittoon ja on allekirjoittanut kasvattajasitoumuksen, on veloitettu käyttämään Kennelliiton vakiosopimuslomakkeita (Kasvattajasitoumus 2011).

4 Koirakauppa

Koirakaupassa kaupankohteena on koira ja kaupan osapuolina myyjä ja ostaja. Useimmiten myyjänä toimii koiran kasvattaja. Koiran hankkimista tulee miettiä tarkkaan, eikä koiran hankkiminen saa tapahtua hetken mielijohteesta. Prosessi voi kestää kuukausista jopa vuosiin ja se alkaa sopivan koirarodun ja kasvattajan etsinnällä. Koiran keskimääräinen eliniän odote on 10–15 vuotta, joten ostajan on pohdittava omia valmiuksiaan ja kykyä sitoutua elävään olentoon ja sen hoitoon. Suomen Kennelliiton mukaan ennen ostopäätöstä ostajan on syytä arvioida omia valmiuksiaan koiranomistajana, omaa taloudellista tilannettaan ja elämäntilannettaan (Hankikoira & Kennelliitto d). Koiran ylläpitäminen vaatii omistajaltaan paljon aikaa, omistautumista, huolenpitoa ja rahaa.

4.1 Omistussuhteet

Suomen lainsäädännössä ei ole suuria vaatimuksia sille, kuka voi omistaa koiran. Omistajaksi kelpaa kuka tahansa elävä ihminen; ikä tai muutkaan ominaisuudet eivät sitä estä tai rajoita. Ainoastaan eläintenpitokielto muodostaa esteen eläimen omistamiselle. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 19–20.) Tämä tarkoittaa myös, että alaikäinen voi olla koiran laillinen omistaja. Alaikäinen ei kuitenkaan ole yksin täysin vastuussa koirasta, vaan lapsen tai muun vajaavaltaisen holhooja tai muu huoltaja vastaa osaltaan vajaavaltaisen omistamasta koirasta (Jaakonsaari & Ojala 2011, 25). Omistajan on muistettava, että koiran omistaminen tuo mukanaan suuren määrän vastuuta ja erilaisia velvollisuuksia. Omistaja vastaa aina koirastaan, joten omistajalla on velvollisuus kouluttaa koirastaan yhteiskuntakelpoinen (Hankikoira). Koirasta on huolehdittava niin, ettei se aiheuta vahinkoa tai häiriötä ympäristölleen. Vastuun lisäksi omistajalla on valta tehdä koiralle mitä tahansa laillisuuden rajoissa. Omistaja voi myydä koiran tai käyttää sitä jalostukseen. Mikäli koiralla on useampia omistajia, on tällaisista toimista päätettävä yhdessä. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 24.)

Nimiperiaatteen mukaan koiran omistaa pääsääntöisesti se, jonka nimiin se on hankittu. Rekisteröidyn koiran omistaa yleensä se, joka on merkitty Suomen tai muun maan Kennelliiton rekisteriin. Omistajarekisteri ei kuitenkaan pelkästään määritä omistusoikeutta, vaan se on yksi tekijä muiden joukossa. Aina ei kuitenkaan välttämättä omistajaa löydy rekisteristä, koska Suomessa koiria ei koske rekisteröintipakko vaan se perustuu vapaaehtoisuuteen. Mikäli merkintää ei löydy rekisteristä, on omistajan kyettävä muilla keinoilla, kuten kauppa- tai lahjakirjalla, todistamaan omistajuus. Jos omistajuutta ei kyetä todistamaan rekisterillä tai dokumentilla, katsotaan koiran omistajaksi se, jonka luona koira asuu. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 20.)

Vuonna 2023 astuu kuitenkin voimaan asetus koirien pakollisesta siruttamisesta ja rekisteröimisestä. Asetuksen mukaan kaikki Suomessa syntyvät koirat on merkittävä mikrosirulla ja ilmoitettava rekisteriin viimeistään kolme kuukautta koiran syntymästä. Ulkomailta Suomeen tuotava koira on sirutettava ja ilmoitettava rekisteriin neljän viikon kuluessa maahan saapumisesta. Ennen vuotta 2023 syntyneet koirat on sirutettava ja rekisteröitävä viimeistään 31.12.2023. (Maa- ja metsätalousministeriön asetus koirien tunnistamisesta ja rekisteröinnistä 1/2021, 3 §.) Asetus koskee myös sekarotuisia koiria (Pantsu 2021). Maa- ja metsätalousministeri Jari Lepän mukaan asetuksella pyritään ehkäisemään koirien pentutehtailua ja laitonta maahantuontia, sekä helpottaa irrallaan tavattujen koirien palauttamista takaisin omistajilleen. Asetuksen tavoitteena on edistää myös koirien parempaa terveyttä ja hyvinvointia. (Uusitalo 2021.)

Yhteisomistus

Yhdellä koiralla voi olla useampi omistaja, jolloin puhutaan yhteisomistuksesta. Yhteisomistus on määräosaista, eli jokainen omistaja omistaa koirasta määräosan. Jollei muuta ole sovittu, on jokaisen omistusosuus yhtä suuri. Yhteisomistuksessa jokainen omistaja voi määrätä omasta omistusosuudestaan, eli käytännössä omistaja voi myydä tai lahjoittaa oman osuutensa koirasta huomioimatta muiden omistajien mielipidettä. Koira on kuitenkin esineenä erityislaatuinen, jolloin omistajien on käytännössä tehtävä kaikki koiraan liittyvät päätökset yhdessä ja niistä päätettäessä tarvitaan jokaisen yhteisomistajan suostumus. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 25 & Sopimus koiran kaupasta (selite) 2021.)

Koiran yhteisomistus voi olla toimiva juttu, mutta käytännössä sen verran monimutkainen asia, ettei siihen pitäisi kevein perustein ryhtyä. Yhteisomistukseen kannattaa ryhtyä vain sellaisen henkilön kanssa, jonka tuntee entuudestaan ja joilla on samat tavoitteet koiran osalta. Mahdollisiin riitatilanteisiin on hyvä varautua. Ennen yhteisen koiran hankintaa on tärkeää laatia yhteisomistuksen pelisäännöt ja tehdä niistä kirjallinen sopimus. Sopimukseen on hyvä kirjata koiran hallintaan, hoitoon ja kuluihin liittyvät asiat. Yleensä omistajat vastaavat koiran kuluista omistusosuuksien mukaisesti. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 26.)

Joskus tilanne ajautuu omistajien kesken umpikujaan ja viimeinen vaihtoehto on yhteisomistuksen purkaminen. Purkaminen tapahtuu pyytämällä tuomioistuinta määräämään koira myytäväksi. Koirasta saadut rahat jaetaan omistajien kesken omistusosuuksien mukaan. Oikeusprosessin kulut yleensä kuitenkin ylittävät koirasta saadun summan, ei jaettavaa jää paljoakaan. Avioerotilanteessa yhteisomistuksessa olevasta koirasta on jollain tapaa sovittava, koska kummallakaan puolisoista ei ole oikeutta ilman yhteistä sopimusta vaatia koiraan itselleen. Mikäli sopimusta ei synny, koira voidaan määrätä myytäväksi, jolloin koiran sijasta jaetaan rahaa. Lain mukaan koira rinnastetaan esineeseen, joten sen

kohdalla tuomioistuin ei voi päättää yhteishuoltajuudesta tai tapaamisoikeuksista, kuten avioerolasten kohdalla. Kukaan ei kuitenkaan kiellä puolisoita sopimaan kyseisistä asioista koiran suhteen (Jaakonsaari & Ojala 2011, 28.)

4.2 Esisopimus & varausmaksu

Esisopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jolla sitoudutaan myöhemmin tehtävän sopimuksen tekemiseen (Minilex). Esisopimus on molempia osapuolia velvoittava, eli se sitoo sekä ostajaa että myyjää. Koiran kaupassa esisopimus syntyy sillä hetkellä, kun ostaja ilmaisee myyjälle ostohalukkuutensa selkeästi ja myyjä vastaa siihen hyväksyvästi ja koira varataan ostajalle. Esisopimus voidaan tehdä ehdollisena, jolloin varsinaisen sopimuksen syntymisen ratkaisee jokin tulevaisuudessa selviävä asia, kuten pennun käyttäminen eläinlääkärin-tarkastus. Esisopimusta koskevat kaikki sopimuksia koskevat säännökset ja määräykset ja näin ollen myös kaikki pätemättömyysperusteet. Esisopimus voidaan tehdä sekä suullisesti että kirjallisesti. Suositeltavaa on tehdä sopimus kirjallisesti, koska se luo todellisuudessa samalla tavalla oikeuksia ja velvollisuuksia osapuolten välille kuin varsinainen kauppasopimus. Ostajan ei pidä varata pentua, jollei ole täysin varma, että haluaa koiran juuri kyseiseltä kasvattajalta tietyin ehdoin, eikä myyjänkään pidä ottaa pentuvarausta vastaan, jollei ole varmistunut siitä, että on valmis myymään koiran juuri kyseiselle ostajalle. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 75.)

Koirankaupassa on vakiintunut tapa maksaa varauksen yhteydessä käsiraha eli varausmaksu (Jaakonsaari & Ojala 2011, 76). Varausmaksu on vapaaehtoinen vaihtoehto ja on hyvä pohtia, onko siitä mitään hyötyä ja jos on, niin hyötyykö siitä ostaja vai myyjä. Varausmaksu on usein riski myyjälle, koska ottamalla varausmaksun myyjä sitoutuu myymään koiran kyseiselle henkilölle. Sarion mielestä olisi hyvä, jos myyjä pystyisi pitämään ohjat kässissään loppuun saakka ja vasta luovutushetkellä päättämään, kenelle koiran myy. (Sario 2021.) Käsiraha on osa kauppahintaa ja sillä vahvistetaan varaus tehdyksi ja esisopimus sitovalla tavalla solmituksi. Käsirahan tai varausmaksun kohtuullisena määränä pidetään 10–15 prosentin suuruista osuutta koiran kauppahinnasta. Käytäntönä on, että jos ostaja peruuttaa varauksen myyjästä riippumattomista syistä, käsirahaa ei palauteta. Myyjälle jäävän käsirahan on kuitenkin oltava kohtuullinen. Mikäli myyjä peruuttaa kaupan, palautuu käsiraha ostajalle. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 76.)

4.3 Sopimus koiran kaupasta

Sopimus koiran kaupasta on sopimus siinä missä muutkin sopimukset (Jaakonsaari & Ojala 2011, 59). Sopimusvapaudesta huolimatta, jokainen kasvattajasitoumuksen allekirjoittanut kasvattaja on velvoitettu käyttämään Kennelliiton laatimia

vakiosopimuslomakkeita (Kasvattajasitoumus 2011). Vakiosopimus on sopimus, jonka on laatinut toinen osapuoli. Sopimusehdoissa huomioidaan laki, alan hyvät käytännöt ja laati-
jan säännöt. (Sario 2021). Jäsenen velvollisuus tehdä kirjallinen sopimus vahvistetun
kauppasopimuslomakkeen ehtoja käyttäen liittyy Kennelliiton sääntöihin ja velvoittaa jä-
sentä vain liittoon päin (Jaakonsaari & Ojala 2011, 64). Kirjallisilla sopimuksilla pyritään
välttämään koirakaupan tyypillisintä ongelmaa, eli suullisia sopimuksia ja niiden toteen
näyttämistä (Luukko 2021, 30). Ostajan ja myyjän välisessä sopimussuhteessa kyseisellä
velvollisuudella ei ole oikeudellista merkitystä (Jaakonsaari & Ojala 2011, 64). Sopimus
tehdään aina kirjallisena ja kahtena kappaleena, jolloin molemmat osapuolet saavat oman
kappaleensa kaupanteon yhteydessä (Sopimus koiran kaupasta 1995). On tärkeää var-
mistaa, että molemmat osapuolet ymmärtävät sopimuksen ja sen merkityksen samalla ta-
valla (Sario 2021). Sopimukset vahvistetaan myyjän ja ostajan allekirjoituksilla (Sopimus
koiran kaupasta 1995). Allekirjoitusten jälkeen sopimuksesta tulee lopullisesti osapuolia
sitova ja velvoittava. Jos toisella sopijapuolella on sopimusta tekemässä enemmän kuin
yksi henkilö, tarvitaan kaikkien henkilöiden allekirjoitukset (Jaakonsaari & Ojala 2011, 68).

Kennelliiton vakiosopimuslomakkeisiin on kirjattu kymmenen vakiokauppaehto, joissa
kerrotaan kaupan osapuolten, eli myyjän ja ostajan vastuista tietyissä asioissa. Vakioeh-
dot on laadittu valmiiksi tasapainoon ja niiden muuttaminen on aina riski (Sario 2021).

Kauppaehdot ovat:

1. **Luovutusikä.** Pennut ovat luovutusikäisiä 7 viikon ikäisestä alkaen, jolloin ne ovat
valmiita muuttamaan uusiin koteihin (Sopimus koiran kaupasta 1995). Pentua ei
saa luovuttaa nuorempana, mutta kasvattajat saattavat pitää pennut itsellään esi-
merkiksi 8–10 viikkoisiksi asti.
2. **Rekisteritodistus.** Ehdon mukaan myyjän on luovutettava koiran rekisteritodistus
ostajalle viimeistään kahden kuukauden kuluessa omistusoikeuden siirtymisestä
(Sopimus koiran kaupasta 1995). Usein rekisteritodistus luovutetaan samaan ai-
kaan koiran luovutuksen yhteydessä.
3. **Viat ja sairaudet.** Tämä ehto koskee myyjän tiedonantovelvollisuutta myymästään
koirasta. Kauppaehto on tae sille, että myyjä on kertonut kaikki tiedossaan olevat
koiran viat ja sairaudet ostajalle. Lisäksi myyjä on kertonut ostajalle rodussa esiin-
tyivistä perinnöllisistä vioista ja sairauksista sekä mahdollisuuden kyseisen koiran
saada niitä. (Sopimus koiran kaupasta 1995.)
4. **Korvausvastuu.** Ehdossa käsitellään myyjän korvausvastuuta ostajalle, jos koi-
rassa ilmenee luovutushetken jälkeen sairas tai muu olennainen vika, joka on ollut

koirassa piilevänä myyjän luovuttaessa koiran ostajalle. Ostajalla on oikeus vahingonkorvaukseen, jos koira ei ole myyjän antamien tietojen mukainen, myyjä on jättänyt kertomatta seikkoja, joilla oli olennaista merkitystä kaupan syntymisen kannalta tai koira on olennaisesti huonompi kuin ostajalla oli aihetta olettaa. Ostajalla on velvollisuus ilmoittaa virheestä myyjälle viimeistään kahden kuukauden kulutta virheen havaitsemisesta. (Sopimus koiran kaupasta 1995.)

5. **Sekarotuisuus.** Jos koiran havaitaan olevan sekarotuinen, poistetaan se rekisteristä. Tällaisissa tapauksissa myyjä palauttaa ostajalle kauppahinnan ja koira jää ostajan omistukseen. (Sopimus koiran kaupasta 1995.)
6. **Kivesvikaisuus.** Jos uroskoiran havaitaan täyttäessään vuoden olevan kivesvikainen joko eläinlääkärin tai myyjän itsensä toimesta, myyjä palauttaa kauppahinnasta kolmasosan. Jos vika todetaan myöhemmin, on summa maksettava 30 päivän kuluessa vian toteamisesta. (Sopimus koiran kaupasta 1995.) Uusissa vakiosopimuslomakkeissa on määritelty 20 % osuuden olevan kohtuullinen korvaus sovitusta kauppahinnasta (Sopimus koiran kaupasta 2021).
7. **Napatyrä.** Mikäli koiralla ilmenee napatyrä, on myyjällä velvollisuus maksaa leikkauksesta ja hoidosta aiheutuneet tarpeelliset kulut ostajalle (Sopimus koiran kaupasta 1995).
8. **Omistuksenpidätys.** Ehdon mukaan koiran omistusoikeus säilyy myyjällä siihen saakka, kunnes ostaja on maksanut sovitun kauppahinnan kokonaan. Mikäli ostaja ei suorita kauppahintaa sovitulla tavalla, on myyjällä oikeus purkaa kauppa. (Sopimus koiran kaupasta 1995.) Ehto on erilainen uudessa vakiosopimuslomakkeessa, koska sen mukaan omistusoikeus siirtyy ostajalla kaupantekohetkellä, vaikka kauppahintaa ei olisikaan maksettu kokonaan (Sopimus koiran kaupasta 2021).
9. **Osamaksu.** Jos kaupan osapuolet sopivat, että koiran kauppahinta tai osa siitä maksetaan luovutuksen jälkeen osissa, on kaupasta täytettävä lisäksi Kennelliiton vahvistama lomake ”Koiran osamaksusopimus” (Sopimus koiran kaupasta 1995).
10. **Lisäehdot.** Tämän ehdon kohdalle kaupan osapuolet voivat sopia edellä mainittujen ehtojen lisäksi lisäehdoista. Lisäehdot eivät kuitenkaan saa muodostua kohtuuttomiksi (Sopimus koiran kaupasta 1995).

Kauppaehdoista yhdeksän ensimmäistä ovat hyvin selkeitä, mutta eniten väärinymmärryksiä ja riitatilanteita aiheuttaa kymmenes kauppaehto, jossa osapuolet voivat sopia lisäehdoista. Suomessa voimassa olevasta suhteellisen laajasta sopimusvapaudesta huolimatta aivan kaikesta ei voida sopia (Jaakonsaari & Ojala 2011, 65). *”Meillä on lainsäädännössä lähtökohta, että kaikkien sopimusten on oltava kohtuullisia. Eli meillä on kielto käyttää kohtuuttomia sopimusehtoja ja tämä koskee kaikkia lainsäädäntöjä ja kaikenlaisia sopimuksia”*, kertoo Sario Kennelliiton webinaarissa. Lisäehtoihin kannattaa suhtautua varovasti, koska itselaadituista ehdoista voi muodostua helposti epäselviä. Jos lisäehtoja kirjaetaan, on suositeltavaa pitää ne yksinkertaisina ja selkeinä ja käydä ehdot yhdessä läpi. Sario suosittelee pitämään lisäehdot toiveina, koska lähtökohtaisesti toiveisiin suhtaudutaan positiivisemmin kuin pakkoihin. (Sario 2021.)

Mikäli sopimukseen on kirjattu kauppaehto, jonka katsotaan olevan kohtuuton tai sen soveltaminen aiheuttaisi kohtuuttomuuden, voidaan kyseistä ehtoa yrittää sovitella tai se voidaan jättää huomioimatta (Minilex b). Kohtuuttomuutta arvioitaessa otetaan huomioon sopimuksen sisältö kokonaisuudessaan, osapuolten asema, sopimusta tehtäessä ja sen jälkeen vallinneet olosuhteet sekä muut vaikuttavat seikat (Jaakonsaari & Ojala 2011, 65). Sopimukseen kirjattu kohtuuton ehto on mahdollista jättää huomioimatta, jolloin sopimus jää muilta osin voimaan. Mikäli kohtuuttoman ehdon huomiotta jättämisestä huolimatta sopimuksen jääminen muilta osin voimaan ei ole kohtuullista, on mahdollista sovitella sopimusta myös muilta osin. Sovittelun lisäksi sopimus voidaan määrätä raukeamaan. (Minilex b.) Sopimusehdon kohtuuttomuutta arvioidaan kuluttajankaupassa kuluttajansuojalainsäädännön avulla. Yksittäisen sopimusehdon sovittelusäännöksen lisäksi kuluttajansuojalain määrätään, ettei elinkeinonharjoittaja saa käyttää kulutushyödykettä tarjotessaan sopimusehtoa, joka katsotaan kulutushyödykkeen hinnan ja muiden asiaan vaikuttavien seikkojen huomioonottamisen perusteella kuluttajan kannalta kohtuuttomaksi. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 65.)

Usein kauppasopimuksen lisäehtokohtaan laaditaan ehdoksi koiran käyttäminen koiranäyttelyssä, rodunomaisessa käyttökokeessa tai terveystutkimuksissa. Tällaisen sopimusehdon kohtuuttomuutta arvioidaan yleensä kokonaisuutena kyseisen toimenpiteen tai vastaavan hinnan ja ostajalta vaaditun muun panostuksen perusteella. Muutaman näyttelykäynnin vaatimus ei yleensä ole kohtuutonta, mutta jos ostaja on veloitettu huomattavaan määrään erilaisia aikaa ja rahaa vaativia toimenpiteitä, sopimusehto voidaan katsoa kohtuuttomaksi. Myyjän on kaupantekotilanteessa kerrottava ostajalle, mitä sopimuksessa vaadittu toimenpide ostajalta vaatii ja paljonko sen kustannukset ovat. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 67.)

4.4 Uudistettu vakiosopimuslomake

Kevättalvella 2021 Kennelliitto julkaisi uuden ja päivitetyn version ”Sopimus koiran kaupasta” vakiosopimuslomakkeesta. Uusi vakiosopimuslomake astui voimaan 1.4.2021, mutta vanhoja, vuonna 2019 voimaan tullutta versiota, sopimuslomakkeita saa käyttää vuoden 2021 loppuun asti. (Kennelliitto h.) Alun perin vakiosopimusuudistusta valmisteltiin Kennelliitossa jo 2010-luvun puolivälissä, mutta sopimusten uusimisessa epäonnistuttiin. Vuonna 2016 Kennelliiton hallitus otti lomakkeet uudelleen valmisteluun ja jatkoi samalla vanhojen sopimusten voimassaoloaikaa. Uusien sopimusten oli määrä tulla käyttöön vanhojen rinnalle kesällä 2018, mutta valmistelu venyi melkein 3 vuotta. Vakiosopimuslomakkeiden uudistaminen oli välttämätöntä, koska vanhoissa lomakkeissa oli kohtia, jotka eivät vastanneet voimassa olevia säännöksiä ja käytäntöjä. Sopimukseen on korjattu muun muassa virhevastuuta koskeva ehto. Ehdon mukaan myyjän korvausvastuu ulottuu käytännössä pentuaikana ilmaantuneisiin virheisiin. Kuuden kuukauden jälkeen kaupanteosta näyttötaakka siirtyy myyjältä ostajalle, eli ostajan on kyettävä osoittamaan virheen olleen koirassa jo kaupantekohetkellä. (Luukko 2021, 32.) Jos koirassa on kaupantekohetkellä ollut jokin virhe ja se on kirjattu kauppasopimukseen ja kauppahintaa on siitä syystä alennettu, ostaja ei voi myöhemmin vaatia korvausta kyseisestä virheestä. Jos koiran kauppahintaa on alennettu esimerkiksi napatyrän vuoksi, myyjällä ei ole velvollisuutta maksaa korjausleikkausta (Sario 2021.) Sario mainitsee webinaarissaan myös, että uuteen kauppasopimukseen on kirjoitettu myös auki sellaisia asioita, joita aikaisempiin lomakkeisiin ei ollut kirjoitettu. Asiat ovat säilyneet siitä huolimatta samana. (Sario 2021.) Uudistetun kauppasopimuksen lisäksi Kennelliitto päivitti myös sijoitussopimukset narttu- ja uroskoiran osalta sekä sopimuksen koiran astutuksesta ja koiran jalostusoikeuden käytöstä (Kennelliitto h).

Uudistetuissa vakiosopimuslomakkeissa käytetään sopimuksen selkärankana kuluttajansuojalaki (Luukko 2021, 30). Kennelliiton kuluttajaoikeusjuristi ja -asiantuntija Tuula Sario kertoo Koiramme- lehden numerossa 5/2021 kuluttajansuojalain valikoituneen sopimusten selkänäjäksi lain ennakoitavuuden, oikeusvarmuuden ja maksuttomien oikeussuojakeinojen vuoksi. Sario lisää myös, että riitatilanteiden syntyessä osapuolten käytettävissä on maksuton kuluttajaoikeusneuvonta ja jos riita ei ratkea sovittelulla, voi ostaja viedä asian maksuttomaan kuluttajariitalautakunnan käsittelyyn. Kuluttajansuojalakiin pohjautuvat sopimuslomakkeet ovat herättäneet kasvattajien keskuudessa paljon keskustelua, koska kuluttajansuojalaki tulee sovellettavaksi silloin, kun myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja. (Sario 2021.) Todellisuudessa suurin osa kasvattajista on vain harrastajia, jotka käyvät erikseen niin sanotussa päivätyössä. Kuluttajariitalautakunnan mukaan elinkeinonharjoittajaksi katsotaan myyjä, joka on kasvattanut koiria viimeksi kuluneen kolmen vuoden aikana yhden pentueen vuotta kohden tai vähintään kaksi pentuetta samana tai

edellisenä vuotena (Luukko 2021, 30–31). Sario mainitsee Kennelliiton 26.5.2021 järjestämässä webinaarissa olevan koiran edun mukaista, että mahdollisimman moni katsotaan elinkeinonharjoittajaksi, jolloin lainsäädäntö olisi pakottava eikä siitä voisi sopia toisin heikentäen kuluttajan asemaa. *”Ostaja joka tapauksessa saa lainsäädännön suoja, oli ehto mikä tahansa”*, täydentää Sario.

4.5 Koiran luovuttaminen ja maksaminen

Suomessa koiranpentu on luovutusikäinen täyttäessään 7 viikkoa, eikä sitä saa luovuttaa nuorempana (Sopimus koiran kaupasta 1995). Pentu voidaan luovuttaa myös vanhempana ja joissakin tapauksissa se voi olla pennun kehityksen kannalta parempi (SEY). Osapuolet voivat sopia luovutuspaikasta – ja ajankohdasta vapaasti pennun ollessa vähintään 7 viikon ikäinen. Osapuolten on suositeltavaa sopia tarkasti koiran luovutuksen ajankohdasta, koska vaaran vastuu koirasta siirtyy myyjältä ostajalle silloin, kun koira on luovutettu. Jos osapuolet eivät ole sopineet tarkempaa luovutusajankohtaa kaupantekohetkellä, myyjän on luovutettava koira kohtuullisessa ajassa kaupantekohetkestä. Lainsäädännön näkökulmasta tällaisissa tilanteissa, joissa tarkkaa ajankohtaa tavaran luovutukselle ei ole sovittu, on tavara luovutettava viipymättä ja viimeistään 30 päivän kuluttua sopimuksen tekemisestä. Tämä ei välttämättä suoraan sovellu koirakauppaan, mutta suositeltavaa on sopia tarkka luovutusajankohta 30 päivän sisälle tai jälkeen, jolloin myyjän viivästysvastuun määrittäminen on helpompaa. (Sario 2021.)

Yleisin käytäntö on, että ostaja hakee koiran myyjän luota. Käytäntöä kutsutaan noutokaupaksi, josta löytyy omat säännökset kauppalaista. Näin ostaja näkee samalla koiran elinolosuhteet ja emän. Hälytyskellojen tulisi soida silloin, kun myyjä tarjoutuu tuomaan koiran ostajalle. Miksi myyjä ei halua ostajan hakevan koiraa? Onko olosuhteet kyseenalaiset? Asia on eri tilanteessa, jossa ostaja on jo aiemmin vierailut myyjän luona katsomassa pentua ja myyjä kuljettaa pennun käytännön syistä. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 70.)

Luovutushetkellä myyjän velvollisuus on luovuttaa kauppatavara eli koira ja ostajan velvollisuus on maksaa sovittu kauppahinta. Kauppahinta on ilmoitettava selkeällä, yksiselitteisellä ja ymmärrettävällä tavalla. Ostajalle on myös kerrottava, mistä hinta koostuu eli sisältääkö hinta esimerkiksi veroja tai panttauksia. Hinta ei voi muuttua sen jälkeen, kun se on kerran ilmoitettu. (Sario 2021.) Käytettäessä Kennelliiton vahvistamaa vakiosopimuslomaketta omistusoikeus siirtyy ostajalle silloin, kun koko kauppahinta on maksettu. Joskus tulee eteen tilanteita, jolloin luovutus viivästyy aiemmin sovitusta ajankohdasta.

Tavaran luovutuksen viivästyessä myyjän vuoksi ostajalla on oikeus pidättäytyä maksamasta vielä maksamatta olevaa kauppahintaa, vaatia sopimuksen täyttämistä, purkaa

kauppa tai vaatia myyjältä vahingonkorvauksia. Mikäli ostaja pidättäytyy maksamasta jäljellä olevaa kauppahintaa, ei rahamäärä saa olla suurempi kuin mihin hänellä olisi viivästysperusteella oikeus. Sopimuksen täyttäminen tarkoittaa ostajan käytännössä vaativan myyjää luovuttamaan tavaran. Ostajan on vaadittava tavaran luovutusta kohtuullisessa ajassa siitä, kun viivästys ilmeni. Myyjällä ei kuitenkaan ole velvollisuutta luovuttaa tavaraa ostajalle, jos luovutuksen viivästyminen johtuu ylivoimaisesta esteestä. Ostajalla on oikeus purkaa kauppa tilanteissa, joissa tavaran luovutus viivästyy huomattavasti tai luovutuksen viivästyisestä aiheutuu ostajalle huomattavaa haittaa. Ostaja ei saa purkaa kauppaa ennen kuin myyjälle on asetettu kohtuullinen lisäaika toimittaa tavara ostajalle. Myyjän ilmoittaessa, ettei aio luovuttaa tavaraa, saa ostaja purkaa kaupan jo lisäajan aikana. Ilman lisäaikaa kaupan voi purkaa ainoastaan tilanteissa, joissa:

- myyjä on kieltäytynyt toimittamasta tavaraa tai,
- luovutus sovittuna aikana on olennainen tai
- ostaja on kauppaa tehdessä ilmoittanut myyjälle, että luovutus tiettyä aikana on olennainen. (Kuluttajaliitto & Sario 2021.)

Ostajalla on oikeus vahingonkorvaukseen viivästysperusteella myyjästä, jos viivästyminen on aiheutunut myyjän huolimattomuuden seurauksena. Ostaja ei voi vaatia vahingonkorvausta, jos viivästyminen johtuu sellaisesta esteestä, johon myyjä ei ole voinut vaikuttaa tai jota myyjä ei kohtuudella ole voinut ottaa huomioon kaupantekohetkellä ja jonka seurauksia hän ei olisi kohtuudella voinut välttää. (Kauppalaki 27 §.)

Ostajan viivästys on kyseessä silloin, kun ostaja ei maksa maksua sovittuna aikana tai ei lainkaan tai ei nouda tavaraa sovittuna ajankohtana. Lähtökohtaisesti ostajan tulee täyttää myötävaikutusvelvollisuutensa kaupan suhteen. Viivästysperusteella johtuessa ostajasta, on myyjällä oikeus vaatia maksua, sopimuksen täyttämistä muuten, purkaa kauppa ja lisäksi vaatia vahingonkorvausta. Myyjällä on oikeus pidättää tavara itsellään sekä vaatia korkoa myöhästyneelle maksulle. (Minilex d.) Koirakaupassa ostajan viivytellessä kaupantekoa, on ostaja vastuussa, mikäli koira esimerkiksi katoaa tai kuolee. Ostajalla on tästä huolimatta velvollisuus maksaa koiran kauppahinta myyjälle. Asia ei kuitenkaan ole näin yksinkertainen, jos ostaja on ilmoittanut myyjälle hyvissä ajoin, ettei pääse sovittuna ajankohtana koira hakemaan ja osapuolet sopivat uuden luovutusajankohdan. Tällöin koira on myyjän vastuulla ja myyjä on vastuussa siitä, jos esimerkiksi koira menehtyy ennen uutta sovittua ajankohtaa. (Sario 2021.)

4.6 Osamaksusopimus

Osamaksukauppaa säätelee laki osamaksukaupasta 91/1966. Laki on sopimusten lähtökohtana kaikissa osamaksulla myydyissä irtaimen esineen kaupassa, johon myös koira kuuluu. Koiran kaupassa voidaan kuitenkin soveltaa myös kuluttajankaupassa kuluttajansuojalain osamaksua koskevia säännöksiä, jos osamaksusta on sovittu Kennelliiton vahvistamalla osamaksusopimuksella. Kuluttajansuojalain säännöksiä sovelletaan tällaisissa tapauksissa, vaikkei kysymyksessä olisikaan kuluttajankauppa. Tämä johtuu siitä, että mainitussa sopimuksessa on ehto, jonka mukaan ostajan ja myyjän välisessä suhteessa määrätään noudatettavaksi kuluttajansuojalain säännöksiä (Koiran osamaksusopimus 2016). Osamaksukaupassa ostaja maksaa koiran useammassa erässä, joista ainakin yksi eräntyy maksettavaksi sen jälkeen, kun ostaja on saanut koiran hallintaansa. Koiran omistusoikeus pysyy myyjällä siihen saakka, kunnes kauppahinta on maksettu kokonaan tai jokin sovittu osa siitä on maksettu. Ennen omistusoikeuden siirtymistä myyjältä ostajalle, ostajalla ei ole oikeutta myydä tai luovuttaa koira eteenpäin (Jaakonsaari & Ojala 2011, 77–78.)

Sopimus osamaksukaupasta tulee aina tehdä kirjallisena. Lisäksi on tärkeää tehdä koiran kaupasta myös normaali kauppasopimus, jossa ostajan ja myyjän velvollisuudet muuten määritellään. Osamaksukaupasta huolimatta kyseessä on aivan normaali koiran kauppa. Vaikka omistusoikeus säilyy myyjällä siihen saakka, kunnes koko kauppasumma on maksettu, on ostajalla velvollisuus huolehtia koirasta ja siitä aiheutuvista kuluista. Mikäli koirassa havaitaan luovutuksen jälkeen sellainen virhe, josta myyjän katsotaan olevan vastuussa, ostajalla on oikeus saada korvaus virheestä samoin edellytyksin kuin käteiskaupassa. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 77–78.)

Osamaksukauppa on myyjälle epäedullisempi kuin normaali käteiskauppa ja myyjä joutuu ottamaan siinä riskin. Myyjä joutuu odottamaan kauppahinnan maksua joskus pidempään ja riskinä on, ettei ostaja maksakaan sovittuja maksueriä sovittulla tavalla. Tämä on johtanut siihen, että osamaksukaupassa maksettava hinta on hieman käteiskauppahintaa korkeampi ja myyjällä on oikeus vaatia korkoa maksamattomalle maksuerälle. Ostajalla on aina oikeus halutessaan maksaa kauppahinta myyjälle nopeammin kuin alun perin on sovittu. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 78.) Jos kuitenkin yksikin maksuerä viivästyy tai jää maksamatta sovittuna aikana, on kyseessä sopimusrikkomus. Tällaisissa tilanteissa myyjällä on käytettävissään joko koiran takaisinotto-oikeus tai laissa määritellyt toimenpiteet. Jotta toimenpiteisiin voidaan ryhtyä, täytyy seuraavien edellytysten täytyä:

- Maksuerän tulee olla myöhässä vähintään kuukauden ja sen on oltava edelleen maksamatta.

- Viivästyneen erän on oltava vähintään 10 prosenttia koiran hinnasta, tai jos kyseessä on useampi kuin yksi maksamaton erä, vähintään 5 prosenttia sovitusta kauppahinnasta.

Vaikka edellä mainitut edellytykset eivät täytyisi, on myyjällä oikeus ryhtyä lain määäämiin toimenpiteisiin, jos kuluttajan muu sopimusrikkomus on olennainen. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 79.) Poikkeuksen sopimusrikkomuksesta aiheutuviin seuraamuksiin tekee se, jos maksun laiminlyönti johtuu niin sanotuista sosiaalisista suoritusesteistä. Sosiaalisella suoritusesteellä voidaan tarkoittaa ostajan sairautta, työttömyyttä tai muuta näihin verrattavaa seikkaa, joka on ostajasta riippumaton. Tällaisen tilanteen ollessa kyseessä, ei myyjälle synny oikeutta ryhtyä lain määäämiin toimenpiteisiin.

Osamaksukaupassa on aina kaksi puolta. Se on toisaalta kätevä maksutapa ostajalle antaen liikkumavaraa talouden suunnittelussa. Koiranpito ei kuitenkaan ole halpaa ja ostajan tulisi varautua myös yllätyksiin. Koiralle voi sattua tapaturma, jonka kustannukset ovat suuret ja samaan aikaan pitäisi pystyä maksamaan osamaksuerät myyjälle. Myyjälle osamaksukauppa on aina riski. Luovutusikäisen pennun myymistä osamaksulla maksukyvyttömälle ostajalle tulisi aina miettiä useampaan kertaan ja pohtia mahdolliset seuraukset. Maksueriä saattaa joutua odottamaan pitkään, pentu voi palautua takaisin myyjälle eikä pentua ole välttämättä hoidettu asiaan kuuluvalla tavalla. Uuden kodin etsintä aikuisen koiran mittoihin kasvaneelle koiralle voi olla hankalaa (Jaakonsaari & Ojala 2011, 82.)

4.7 Sopimuksen purkaminen

Sopimuksen purkaminen on eri asia kuin irtisanominen. Purkaminen tapahtuu yleensä olennaisen virheen tai viivästyksen seurauksena. Purkaminen on yksipuolinen toimi ja sen myötä molempien osapuolien velvoitteet lakkaavat välittömästi ja lähtökohtaisesti jo tehdyt suoritteet tulee palauttaa (Minilex ja Docue.) Osapuolet voivat purkaa sopimuksen myös yhdessä sopimalla purkamisen perusteista. Sopimuksen purkaminen ei yleensä ole määrämuotoinen oikeustoimi, vaan sen voi purkaa haluamassaan muodossa. Suositeltavaa on tehdä purkamisilmoitus kirjallisesti, jolloin vältytään erimielisyyksiltä ja epäselviltä tilanteilta (Docue.) Koirankauppa on hyvin erilainen luonteeltaan verrattuna muun irtaimen tavaran kauppaan ja kauppaan liittyvät erityispiirteet ovat vieraita tuomioistuimille. Myyjän ja ostajan on syytä varmistua siitä, että molemmat osapuolet haluavat päätyä sopimuksen tekemiseen ja, että kummallekin on selvää, kuinka sopimusasia osapuolten väliillä etenee esisopimuksesta omistusoikeuden siirtävään sopimukseen saakka. (Jaakonsaari & Ojala 86.)

Koiran kaupassa sopimuksen purkaminen voi tulla eteen erilaisissa tilanteissa. Elämäntilanteet voivat muuttua yllättäen ja ostaja voi joutua peruuttamaan pennusta tekemänsä

varauksen ennen varsinaista kaupantekoa ja pennun luovuttamista. Tällöin ostajan ja myyjän tekemä esisopimus purkaantuu. Sopimuksen purkamisesta voi koitua taloudellisia tappioita kasvattajalle, kun pennulle on etsittävä uusi koti. Luovutusiän ylittänyt ja kasvava koira aiheuttaa ruokinta- ja lääkärikuluja ja myyntityö on aloitettava alusta. Luovutusiän ylittänyt pentu voi olla vaikeammin myytävissä kuin luovutusikäinen. Esisopimuksen ollessa yhtä sitova kuin varsinainen sopimus, on osapuolilla mahdollisuus vaatia seuraamuksia sopimuksen rikkomisesta, vaikkei varauksen yhteydessä olisikaan sovittu sopimuksen purkamisen seuraamuksista. Mikäli kauppaan sovelletaan kuluttajansuojalakia, on myyjällä oikeus korvaukseen niistä kustannuksista, joita hänelle aiheutuu kaupan peruuntumisesta. Prosessi voi olla pidempi, kalliimpi ja monimutkaisempi kuin sellaisissa tilanteissa, joissa asia on jo valmiiksi sovittu joko käsirahan tai sopimussakkoehdon muodossa. Lopullisen ratkaisun asiaan voi antaa vain tuomioistuin, jos kaupan osapuolet eivät muuten pääse yhteisymmärrykseen asiasta. Loukatun osapuolen on pystyttävä todistamaan sopimusrikkomuksesta aiheutuneet vahingot todeksi. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 83–84.) Esimerkkita-pauksesta käy ilmi, miten edellä mainitun kaltaisessa tapauksessa on menetelty:

Tapaus 1 (KV 646/36/2006):

Ostaja teki 10.1.2006 koiran kasvattajan kanssa sopimuksen kääpiösnautserin pennun kaupasta. Kauppahinta oli 1100 euroa, josta ostaja maksoi 500 euron suuruisen käsirahan sopimusta tehtäessä. Seuraavana päivänä ostaja perui kaupan. Myyjä pidätti käsirahasta 165 euroa korvauksena kaupan peruuttamisesta. Ostaja vaati koko käsirahan palauttamista. Lautakunta katsoi, että myyjällä oli oikeus pidättää osa käsirahasta korvauksena niistä kuluista, joita kaupan purkaminen myyjälle aiheutti. Lautakunta ei suosittanut hyvitystä asiassa.

Tapaus 2 (KVL 2339/36/2005):

Ostaja varasi heinäkuussa 2005 saksanpaimenkoiran pennun, joka oli syntynyt 1.7.2005. Hän maksoi koirasta varausmaksuna 150 euroa. Myöhemmin hän perui varauksen, koska koiran tulevasta värityksestä ei ollut varmuutta. Riita koski varausmaksun palauttamista. Myyjä ei ollut missään vaiheessa antanut virheellistä tai puutteellista tietoa koiran väristä. Myyjälle katsottiin aiheutuneen peruutuksen vuoksi vahinkoa esimerkiksi pennun ruokinnasta luovutuksen viivästyttyä ja pennun uudelleen myymisestä. Lautakunta ei suosittanut varausmaksun palauttamista.

Kauppasopimuksen purkaminen koiran luovutuksen jälkeen edellyttää aina, että toinen sopijapuoli on olennaisesti rikkonut sopimuksesta johtuvaa velvoitettaan. Usein tällainen syy

voi olla koirasta löytyvä virhe. Purkamistilanteessa ostaja palauttaa koiran myyjälle ja myyjä palauttaa saamansa kauppahinnan ja ostajalle virheen johdosta aiheutuneet kulut ostajalle. Lain mukaan ostajan on palautettava myös koirasta saamansa tuotto, mikäli sellaista on syntynyt. Jos koirassa havaitaan oikeudellisesti merkittävä virhe, pyritään ensisijaisesti selvittämään, voidaanko virhe korjata tai hyvittää se ostajalle hinnanalennuksena. Myyjä voi halutessaan tarjoutua hyvittämään myymässään koirassa olleen virheen antamalla tilalle tai aiemmin myydyn lisäksi ostajalle uuden koiran. Ostajan ei kuitenkaan tarvitse kyseistä ehdotusta hyväksyä, eikä usein suostukaan. Koira on yksilö ja elävä olento, jolloin siihen ehtii kiintymään, oli virhettä tai ei. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 86 & 115–116.)

Kaupan purku on kaikkien edellytysten täytyessä ostajan oikeus. Myyjällä ei ole oikeutta vaatia kaupan purkamista virheen johdosta. Jos kyseessä on kuluttajankauppa, ostajalla ei ole oikeutta vaatia kauppaa purettavaksi, jos koirassa oleva virhe on vähäinen. Muussa kaupassa purkaminen edellyttää, että koirassa olevalla virheellä on ostajalle olennainen merkitys ja myyjän piti tämä myös käsittää. Virheen vähäisyys ja sen olennaisuus ovat aina harkintakysymyksiä. Ostaja voi vaatia myyjältä hinnanalennusta ja lisäksi vahingonkorvausta koirassa havaitun virheen johdosta, jos hän ei halua kaupan purkamista kokonaan. Vahingonkorvauksen tarkoituksena ei ole korvata koiran alentunutta arvoa, vaan virheen johdosta ostajalle syntyneitä kustannuksia. Jos ostajalla on olemassa vakuutus koiran hoidokulujen varalle, ei hän voi vaatia myyjältä korvausta sellaisista kuluista, joita vakuutus on jo korvannut hänelle. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 117–120.)

5 Kyselytutkimus ja tulokset

Tätä opinnäytetyötä varten kerättiin tutkimusaineistoa kyselytutkimuksella. Kyselytutkimus toteutettiin sähköisenä kyselynä 13.7.-30.9.2021. Kysely julkaistiin Facebookin Koirat – keskusteluryhmässä, jossa kyselyn toteutushetkellä jäseniä oli noin 58 000. Kysely oli onnistunut, sillä vastauksia kertyi yhteensä 222 kappaletta. Vastausten määrä yllätti positiivisesti, jolloin tutkimuksesta tuli alkuperäistä tavoitetta kattavampi. Tavoitteena oli saada 100 vastausta.

Kyselytutkimuksen tärkein osa on suunnittelu. Suunnitteluvaiheessa on tärkeää pohtia, miksi kyselytutkimus laaditaan ja mikä on kyselyn tarkoitus. Yksinkertainen ja täsmällinen tarkoitus auttaa laatimaan laadullisen kyselytutkimuksen, jonka aineisto on helposti analysoitavissa. Suunnitteluvaiheessa on myös tehtävä päätös, kuka tai ketkä ovat kyselyn kohderyhmä. Valikoimattomalle vastaajajoukolle lähetetty kysely ei yleensä tuota kovin suurta vastausprosenttia. Kysymysten laatimisessa on syytä olla huolellinen, koska niillä on merkittävä vaikutus kyselyn onnistumiselle. (Hiltunen.) Kyselyyn sisältyvien kysymysten tulisi olla valideja eli osuvia. Kysymysten tulisi olla mahdollisimman selkeitä ja teknisesti yksinkertaisia. Jos kysymys on epäselvä, vastaajat kirjoittavat lomakkeeseen omia tulkintoja tai eivät vastaa kysymykseen ollenkaan. Epäselvien kysymysten tulkintoihin voi vaikuttaa lisäämällä tarkentavia ohjeita. (Luoto 2009.) Kysely kannattaa laatia niin, että väärinvastauksen mahdollisuus minimoituu. Helpot kysymykset on suositeltavaa laittaa kyselyn alkuun niin sanotuiksi ”lämmittelykysymyksiksi” ja arkaluonteiset kysymykset loppuun. Kysymyksiä suunnitellessa on syytä kiinnittää huomiota siihen, ettei kysymyksiä ole liikaa, jolloin kyselystä tulee pitkä. Vastausprosentti on usein suurempi lyhyissä kyselyissä. (Hiltunen.)

Kyselyn käytännön toteuttamisen kannalta olennainen asia on kyselylomakkeen täyttämisen paikka: täytetäänkö lomake netissä, jossa se on helposti kaikkien saatavilla vai lähetetäänkö kyselylomakkeita esimerkiksi postin kautta. Netissä vastattavat kyselyt yleistyvät ja toimivat parhaiten, koska sähköisellä kyselyllä pystytään keräämään laaja tutkimusaineisto melko vaivattomasti. (Hiltunen.) Kyselyn onnistumisprosenttiin vaikuttaa kysymysten ja täyttämisen lisäksi myös kyselylomakkeen ulkonäkö. Lomakkeen tulisi olla ulkoasultaan virheetön ja avovastauksille tulisi olla riittävästi tilaa. Lomakkeen alussa olevaan saatekirjeeseen on suositeltavaa panostaa. Saatekirjeessä kerrotaan kyselyn tarkoituksesta, tärkeydestä ja merkityksestä tutkijalle sekä vastaajille. Parhaimmillaan saatekirje rohkaisee vastamaan kyselyyn, kun kyselyn taustatietoja on annettu valmiiksi. (Hirsjärvi ym. 2007, 199.)

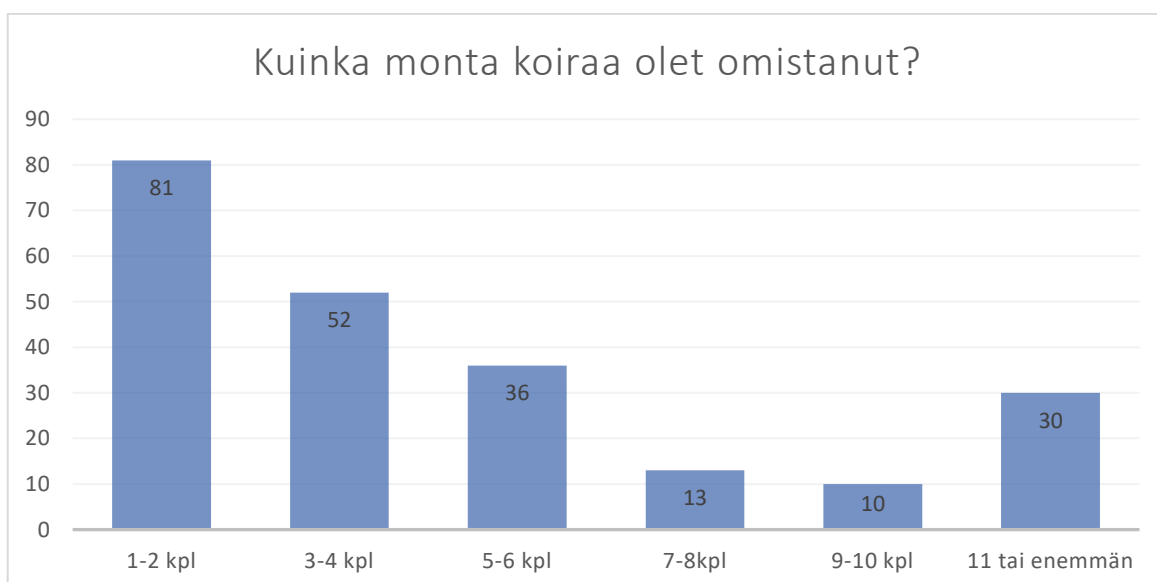
5.1 Tulokset

Kyselylomakkeelle, liite 1, oli laadittu 6 kysymystä, jotka olivat monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Kaikki kysymykset eivät olleet pakollisia, vaan kysymykset 4 ja 6 olivat vapaaehtoisia. Kysymykset 1–2 olivat demografisia kysymyksiä, joiden avulla pyrittiin kartoittamaan kyselyyn vastanneiden taustatietoja. Kyselyyn oli liitetty saatekirje, jossa ilmaistiin kyselyn olevan tarkoitettu vain koiraharrastajille.

Kysymykset 3–6 käsittelivät tutkimuksen aihetta, eli Kennelliiton vakiosopimuslomakkeeseen laadittuja kauppaehtoja ja kohtuutonta ehtoa. Kysymys 3 oli suljettu kysymys kauppaehtoihin liittyen ja kysymys 4 oli täydentävä avoin kysymys liittyen kysymykseen 3. Kysymykseen 4 vastattiin vain, mikäli oli edellisessä kysymykseen vastannut ”ei”. Kysymys 5 oli suljettu kysymys, jonka avulla pyrittiin selvittämään kohtuuttomien ehtojen ylellisyyttä koiran kauppaa tehdessä. Kysymys 6 oli avoin kysymys ja koko kyselyn pääkysymys, johon vastaajat saivat kertoa oman mielipiteensä siitä, että mikä on heidän mielestään kohtuuton kauppaehto koiran kauppaa tehdessä.

Kyselytutkimukseen vastanneiden taustatietoja

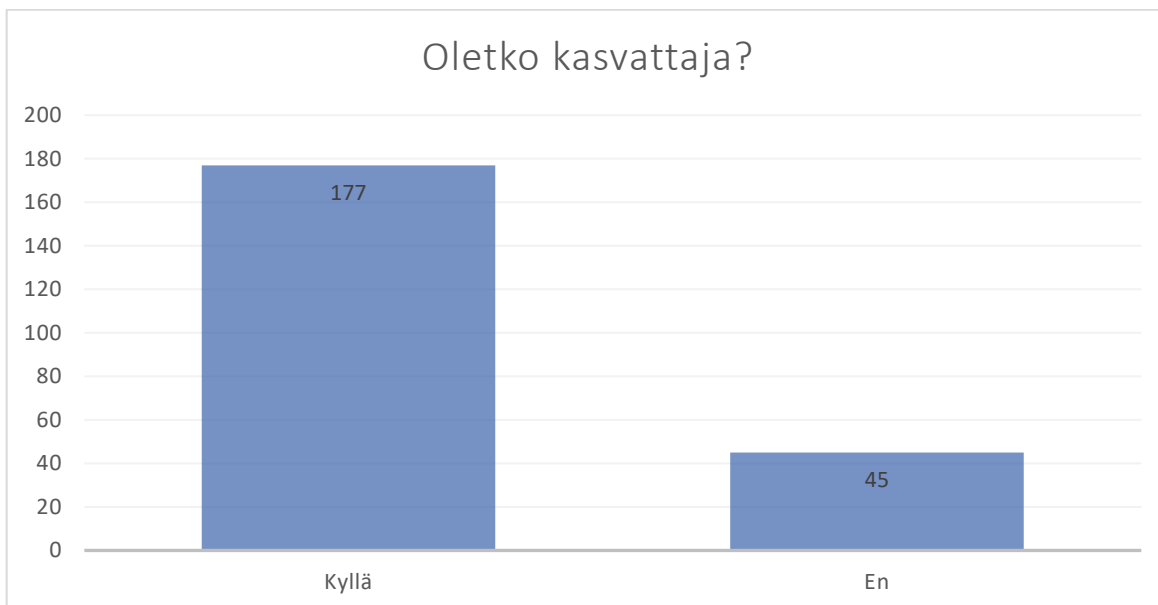
Kuviosta 1 nähdään, että kyselyyn vastanneista valtaosa, eli 81kpl oli omistanut elämänsä aikana vastaushetkellä 1–2 koiraa. Ensimmäisessä kysymyksessä neuvottiin huomioimaan myös vastaajien tämänhetkiset koirat. Vähiten kyselyyn vastasi ihmisiä, jotka ovat omistaneet 7–10 koiraa.

Kuvio 1. Omistettujen koirien lukumäärä

Kyselyyn vastanneista valtaosa, eli 79,73 % oli kasvattajia. Kasvattajaksi katsotaan henkilö, joka on nartun astutuksen aikainen omistaja tai jalostusoikeuden haltija

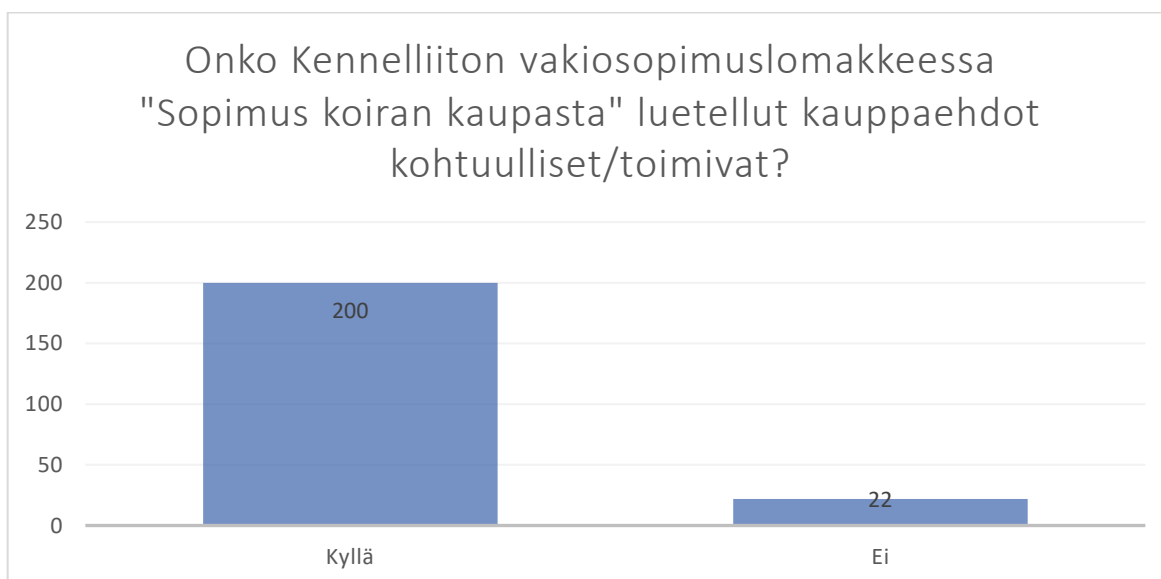
(Kennelnimisääntö 2006). Vastaajista 20,27 % ei ollut kasvattajia, vaan niin sanotusti normaaleja koiraharrastajia.

Kuvio 2. Kasvattaja vai ei.

Kauppaehtojen kohtuullisuus ja toimivuus

Kysymyksissä 3–4 käsiteltiin Kennelliiton laatimien kauppaehtojen kohtuullisuutta ja toimivuutta. Kyselyyn vastanneista 90,09 % koki Kennelliiton laatimien kauppaehtojen olevan kohtuulliset ja toimivat. 9,91 % sen sijaan oli asiasta eri mieltä. Eri mieltä olevia pyydettiin kysymyksessä 4 kertomaan tarkemmin, miksi kauppaehdot eivät ole kohtuulliset ja toimivat. Vastaajia pyydettiin myös tarkentamaan, oliko vastaus myyjän vai ostajan näkökulmasta.

Kuvio 3. Kauppaehtojen kohtuullisuus ja toimivuus.

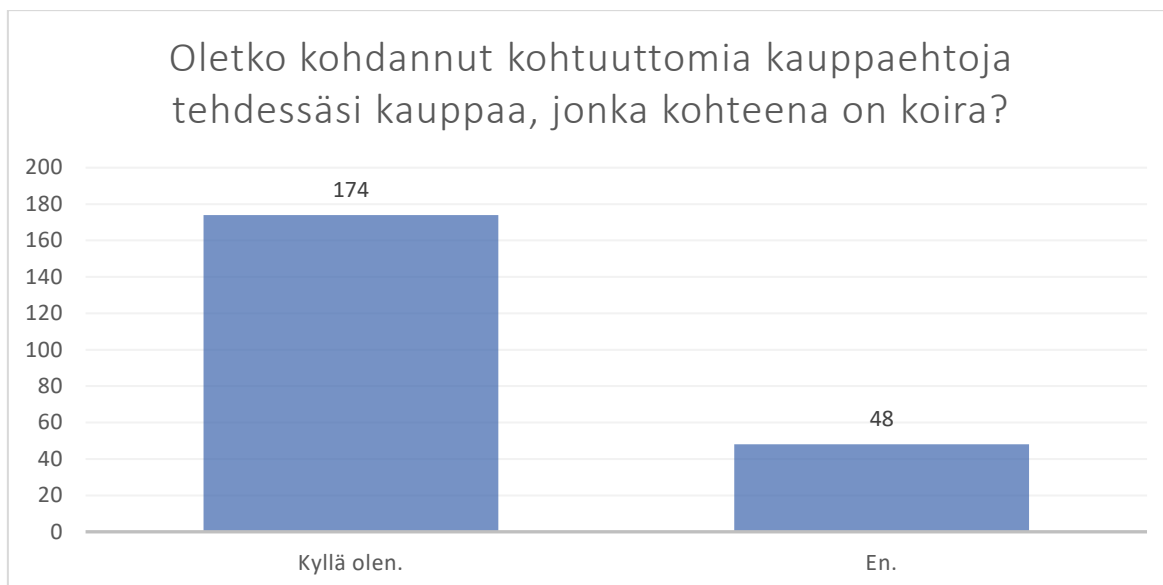
Kysymykseen kertyi vastauksia 20kpl, eli melkein kaikki vastasivat, jotka olivat vastanneet aiempaan kysymykseen ”ei”. Vastausten joukosta esiin nousi selkeästi pääkohtia, joiden kohdalla kauppaehdot eivät ole toimivat vastaajien mielestä. Selvästi eniten vastauksissa mainittiin kasvattajan korvausvelvollisuus. Vastaajien mielestä kauppaehdot ovat epäreiluja kasvattajaa kohtaan, koska lähes kaikista koirassa ilmenevistä virheistä ostajia neuvotaan pyytämään kasvattajalta korvauksia. *”On kohtuutonta vaatia kasvattajalta korvauksia esimerkiksi terveyteen liittyvistä asioista, kerran kyse on eläimestä, jolle voi käytännössä tulla mitä tahansa”*, oli eräs vastaaja kirjoittanut. Monen vastaajan mielestä koiran myyjälle asetetaan kohtuuton vastuu eikä korvausvastuu pääty ikinä. Tähän liittyen vastauksissa oli havaittavissa myös, ettei kasvattajan vastuu ole riittävän selkeä ja ostajalla vastuuta on liian vähän vaikka ostaja vaikuttaa suuresti siihen, minkälainen koirasta kasvaa.

Useassa vastauksessa otettiin kantaa Kennelliiton uudistettuihin vakiosopimuslomakkeisiin. Valtaosan mielestä uusi kuluttajansuojalakiin perustuva lomake ei ole hyvä. Tätä perusteltiin sillä, ettei myyjä yleensä täytä elinkeinonharjoittajan kriteereitä, eikä siis kaupan toisena osapuolena ole elinkeinonharjoittaja, jolloin sopimus ei ole pätevä. Monen vastaajan mielestä ei myöskään ollut hyvä asia, että osamaksun sijaan kauppasopimuksessa puhutaan ”erissä maksamisesta”. Erämaksaminen on kasvattajan kannalta hyvin epäoikeudenmukainen. Erämaksamisessa kasvattaja myöntää ostajalle korottoman lainan ja ottaa riskin luottotappiosta pääsemättä tarkistamaan luottotietoja, ja joutuu itse perimään saataviaan tuomioistuinteitse. Kritisointia aiheutti myös se, että erissä maksamisesta huolimatta koiran omistusoikeus siirtyy kaupantekohetkellä ostajalle. Vanhassa vakiosopimuslomakkeessa omistusoikeus säilyi myyjällä siihen saakka, kunnes kauppahinta oli kokonaan maksettu.

Uudesta vakiosopimuslomakkeesta puuttuu myös mahdollisuus myydä koirasta vain osa, jolloin myyjä jäisi yhdeksi omistajaksi. Puutetta kritisoitiin, koska se rajoittaa tarpeettomasti kasvattajien sopimusvapautta omistaa kasvattamansa koira yhdessä esimerkiksi perheenjäsenen, ystävän tai toisen kasvattajan kanssa. Mikään laki ei kiellä yhteisomistusta. Vastaajat kritisoivat Kennelliiton rajoittavan tässä tapauksessa perusteetta sopimusvapautta.

Kohtuuttomien kauppaehtojen kohtaaminen

Kyselyn viides kysymys käsitteli kohtuuttomien ehtojen kohtaamista koirakaupassa. Vastaajista 174kpl eli 78,38 % vastasi myöntävästi kohdanneensa kohtuuttomia ehtoja. 48kpl eli 21,62 % vastaajista ei ollut kohdannut kohtuuttomia ehtoja.

Kuvio 4. Kohtuuttomien kauppaehtojen kohtaaminen

Mikä on kohtuuton ehto?

Kyselyn kuudes ja viimeinen kysymys oli koko kyselyn pääkysymys. Kysymyksen kautta haluttiin tuoda koiraharrastajien mielipide esille siitä, mikä koetaan koirakaupassa kohtuuttomaksi ehdoksi. Vastaustilaa ei rajoitettu ollenkaan, vaan vastaajat saivat kertoa mielipiteensä mahdollisimman kattavasti ja tarkasti. Kysymykseen kertyi vastauksia 139kpl, 83kpl vastaajista ei vastannut kysymykseen ollenkaan.

Vastaukset olivat monipuolisia ja kattavia. Eriäviä mielipiteitä esiintyi, mutta pääosin vastauksissa oli havaittavissa samoja asioita. Yleisin asia, joka vastauksissa mainittiin, oli kasvattajan määräämisoikeus koiraan kaupantekohetken jälkeen. Tällä tarkoitettiin sitä, että kasvattaja määrää mitä koiran kanssa saa tehdä ja mitä ei saa tehdä. Osa vastaajista tarkoitti kasvattajan määräävän esimerkiksi siitä, mitä koiran kanssa saa harrastaa, miten koira tulisi kouluttaa ja mitä ruokaa koiralle saa syöttää. Kasvattajat ovat myös vaatineet koiran kuulumisten kertomista tietyin väliajoin. Muutama oli vastannut myös kasvattajan vaativan, ettei koiran terveysasioista saa puhua. Kasvattajalla ei lainsäädännön näkökulmasta ole oikeutta vaatia edellä mainittuja asioita omistusoikeuden siirtymisen jälkeen ja tällaisia ehtoja voidaan helposti pitää kohtuuttomina. Oikeustoimilain 36 §:n mukaan kohtuutonta ehtoa voidaan yrittää sovittaa osapuolten välillä tai se jätetään kokonaan huomioimatta. Mikäli ehdon huomiotta jättämisestä huolimatta sopimuksen ei tämänkään jälkeen katsottaisi olevan kohtuullinen, voidaan sopimusta sovittaa muiltakin osin tai sopimus voidaan määrätä kokonaan raukeamaan. Suosituksia ja neuvoja esimerkiksi harrastuksien suhteen ja ruokintaan liittyen saa antaa, mutta loppujen lopuksi koiran harrastuksista ja ruokinnasta päättää omistaja. Sijoitus- ja yhteisomistuskoirat ovat eri asia. Koiran terveysasioista

vaikeneminen ei auta ketään, vaan avoimuudella erilaisia sairauksia voidaan pyrkiä parhaan mukaan ennalta ehkäisemään ja estämään.

Vastauksissa nousi esiin useasti myös kasvattajan etuosto-oikeus koiraan ja sterilointi-/kastroimispakko. Useat kasvattajat toivovat varmasti kasvatintajien olevan ensisijaisesti heihin yhteydessä, mikäli koirasta oltaisiin luopumassa. Monet kasvattajat tarjoutuvat itse ostamaan koiran takaisin tai auttavat etsimään koiralle uuden kodin omistajien kanssa. Kasvattajilla ei kuitenkaan ole oikeutta vaatia tällaista etuosto-oikeutta, koska omistusoikeus koirasta on siirtynyt ostajille. Lainsäädännön näkökulmasta omistajilla on täysi oikeus päättää, kenelle omaisuutensa myy. Ostajien olisi kuitenkin kohteliasta ilmoittaa kasvattajalle hänen kasvatin uuden kodin yhteystiedot. Yhteystiedot ovat hyödylliset silloin, jos pentueessa tai suvussa havaitaan esimerkiksi jokin vakava ja periytyvä sairaus. Yhteystietojen avulla kasvattaja voi tiedottaa muita asiasta. Sterilointi-/kastraatiopakko kuuluu samaan kategoriaan edellä mainittujen asioiden kanssa. Kasvattajalla ei ole oikeutta vaatia tällaista. Vastauksissa oli kuitenkin mainittu, ettei sterilointi-/kastraatiopakkoa koeta kohtuuttomana, mikäli kyseisen operaation hinta sisältyy koiran kauppahintaan ostohetkellä ja kasvattaja palauttaa kyseisen summan operaation jälkeen kuittia vastaan tai kasvattaja tarjoutuu itse maksamaan operaation.

Kohtuuttomana pidettiin myös liian usein vaadittavaa ehtoa, esimerkiksi näyttelyissä käymistä useamman kerran vuodessa. Vähäistä näyttelyissä tai rodunomaisessa käyttökokeessa käyntiä ei sen sijaan koettu kohtuuttomana, jos kasvattaja on itse valmis maksamaan käynnin tai esittämään koiran näyttelyssä. Kohtuuttomuuden koettiin riippuvan myös hinnan, maksutavan ja ehtojen suhteesta toisiinsa. Esimerkkinä mainittiin kasvattajan maksavan tietystä käyttökoetuloksesta etukäteen sovitun summan rahaa omistajalle. Kohtuuttomana ei yleisesti pidetty terveystutkimusten vaatimista vähintään rodun PEVISA-ohjelman vaatimusten verran, koska niiden koettiin olevan hyvin perusteltuja ja tärkeitä koiran sekä rodun kannalta. Osa vastaajista jopa toivoi terveystutkimusten olevan vakituisesti osa kauppasopimusta. Mitään ehtoja ei kuitenkaan pidetty kohtuuttomana, jos ne on sovittu kaupan osapuolten kesken yhteisymmärryksessä.

6 Johtopäätökset ja pohdinta

Koirakauppa on monella tapaa erityislaatuinen. Lain näkökulmasta koiran rinnastaminen irtaimeen esineeseen eli tavaraan ei toimi käytännössä yhtä yksinkertaisesti. Koira on elävä olento, joka mielletään perheenjäseneksi ja jota rakastetaan yhtä paljon kuin ketä tahansa muuta. Koira ei ole samanlainen tavara kuin esimerkiksi televisio, jonka voi rikki mennessään heittää pois ja ostaa tilalle uuden. Koiraan liittyy paljon tunteita ja kiintymystä sen ollessa omistajan elämässä mukana päivittäin jopa 10–15 vuoden ajan. Koira on älykäs olento, jota voidaan kouluttaa erilaisiin käyttötarkoituksiin. Koulutus vie usein paljon aikaa ja se vaatii koiran ja omistajan välisen suhteen olevan kunnossa. Suomen lainsäädäntö ei tunne tällaista erityistapausta, kun kaupan kohteena on elävä olento eikä sitä varten ole olemassa poikkeussäännöksiä.

Suomalaiset koirankasvattajat toivovat useasti omistajien käyttävän heidän kasvattamiaan koiria esimerkiksi näyttelyissä, rodunomaisessa käyttökokeessa tai terveystutkimuksissa. Näistä saamien tulosten avulla kasvattajat saavat tärkeää tietoa jalostusvalinnoistaan ja ne auttavat myös muita kasvattajia sekä rodunharrastajia. Kaupantekohetkellä ostaja usein suostuu kasvattajan vaatimiin lisäehtoihin ilman vakavampaa pohtimista ja ymmärtämistä, mitä ehtojen täyttäminen käytännössä heiltä vaatii. Vasta myöhemmin asioiden ollessa ajankohtaisia ymmärretään, mihin on suostuttu. Näyttelyissä ja kokeissa käymisen vaatiminen kirjattuna kauppasopimuksen lisäehtoihin horjuttaa Kennelliiton laatiman vakiosopimuslomakkeen ”Sopimus koiran kaupasta” tasapainoa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitä lisäehtoja kaupan osapuolet voivat sopia tehdessään kauppaa koirasta. Tarkoituksena oli selvittää, mikä luetaan kohtuuttomaksi ehdoksi. Lisäksi opinnäytetyö pyrki tuottamaan vastauksen, kuinka mahdollisilta ristiriitatilanteilta voidaan myöhemmin välttää. Aihetta tarkasteltiin Suomen lainsäädännön näkökulmasta ja kyselytutkimuksen kautta tuotiin esille koiraharrastajien mielipiteitä. Koska koira rinnastetaan irtaimeen esineeseen, sovelletaan koirakauppaan lähtökohtaisesti joko kauppalakia tai kuluttajansuojalakia. Kauppalaki koskee irtaimen omaisuuden kauppaa ja vaihtoa (Kauppalaki 355/1987, 1 §). Kuluttajansuojalakia sovelletaan kulutushyödykkeiden tarjontaan, myyntiin ja muuhun markkinointiin elinkeinonharjoittajalta kuluttajalle (Kuluttajansuojalaki 38/1978, 1 §). Lain säädöksiä sovelletaan siis tilanteissa, joissa kaupan osapuolina ovat elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja. Kennelliiton vuonna 2021 uudistama vakiosopimuslomake ”Sopimus koiran kaupasta” pohjautuu kuluttajansuojalakiin. Koirakauppaan sovelletaan myös lakia osamaksukaupasta, jos maksutavaksi sovitaan osamaksu.

Tämän opinnäytetyön kohderyhmänä oli koiraharrastajat. Kyselytutkimus laadittiin Google Drive-alustalle. Kyselyyn laadittiin yhteensä 6 kysymystä. Kyselyssä yhdistyi sekä

laadullinen tutkimusmenetelmä että määrällinen tutkimusmenetelmä. Päättökäsimenetelmänä oli laadullinen tutkimusmenetelmä, koska kyselyn tarkoituksena oli tuoda koiraharrastajien mielipiteitä ja näkemyksiä tutkittavasta aiheesta. Kyselylomake jaettiin Facebookissa Koirat-ryhmässä, johon kuului kyselyn aukioloaikana noin 58 000 jäsentä. Kyselyyn vastasi 222 henkilöä, joista 177kpl oli kasvattajia.

Tässä opinnäytetyössä tehdyn tutkimuksen perusteella myyjä ja ostaja voivat sopimusvapautteen perustuen sopia lähtökohtaisesti mistä vaan. Tärkeintä on, että asioista sovitaan täydessä yhteisymmärryksessä. Mikäli myyjän laatimat ehdot eivät miellytä ostajaa, ei sellaista sopimusta kannata allekirjoittaa. Sopimuksen sitovuuden periaatteen mukaan tehty sopimus sitoo molempia osapuolia ja sopimusta on noudatettava. Oikeustoimilain näkökulmasta myyjällä ei ole oikeutta vaatia ostajaa tekemään hänen harkintavallassaan olevia asioita sen jälkeen, kun omistusoikeus koirasta on siirtynyt myyjältä ostajalle. Omistajalla on täysi päätäntävalta, mitä omaisuudellaan tekee. Myyjä voi esittää toiveita ja antaa suosituksia sekä neuvoja, mutta vaatia ei voi. Jos sopimukseen on kirjattu lisäehtoja, kuten esimerkiksi koiran käyttäminen terveystutkimuksessa, arvioidaan niiden kohtuuttomuutta huomioiden sopimuksen sisältö, osapuolten asema, olosuhteet sopimusta tehtäessä ja sen jälkeen sekä muut vastaavat seikat. Kohtuuttomuutta arvioidessa huomioidaan myös kyseisen toimenpiteen tai sitä vastaavan hinta ja ostajalta vaadittu muu panostus asian toteutukseksi. Ehtoa ei katsota kohtuuttomaksi, jos sen kustannukset on valmiiksi huomioitu koiran kauppahinnassa. Lisäehtoa kirjattaessa sopimukseen, myyjän on kerrottava ostajalle, mitä sopimuksessa vaadittu toimenpide ostajalta vaatii ja paljonko sen kustannukset tulevat olemaan.

Kyselyn vastausten perusteella koiraharrastajien näkemykset kohtuuttomasta ehdosta vaihtelivat. Kohtuuttomana ehtona pidettiin kasvattajan määräysvaltaa esimerkiksi koiran ruokintaan ja harrastuksiin liittyen. Kohtuuttomana pidettiin ehtoa, jota vaaditaan liian usein. Kuten esimerkiksi koiran käyttäminen vuosittain näyttelyssä X määrän verran. Vähäistä näyttelyissä tai rodunomaisessa käyttökokeessa käymistä ei koettu kohtuuttomaksi, jos kasvattaja on valmis edesauttamaan tuloksen saamisessa esimerkiksi rahallisesti. Vastajista osan mielestä kohtuuttomana ehtona ei pidetty sellaista ehtoa, joka on hyvin perusteltu ja edes auttaa kyseisen yksilön ja koko rodun terveyttä. Kohtuuttomuuteen koettiin vaikuttavan hinnan, maksutavan ja ehtojen suhde toisiinsa. Kyselyyn vastanneiden koiraharrastajien mielestä loppujen lopuksi mitään ehtoa ei pidetty kohtuuttomana, jos niistä on sovittu kaupantekohetkellä yhteisymmärryksessä ja molemmat ymmärtävät, mitä ehdon täyttyminen vaatii.

Opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena oli selvittää, kuinka mahdollisilta riitatilanteilta voidaan välttyä myöhemmin. Kyselytutkimuksen ja Suomen lainsäädännön perusteella parhaiten riitatilanteilta vältytään, kun kaupan osapuolet jakavat samanlaisen ajatusmaailman ja tekevät kauppasopimuksen yhteisymmärryksessä. Suomessa on paljon erilaisia koirankasvattajia ja jokaisella on erilaiset näkemykset ja tavoitteet jalostuksen suhteen. Ostajien kannattaa siis käyttää aikaa itselle sopivan kasvattajan etsimiseen ja tutustumiseen. Sopimusta ei kannata tehdä sellaisen kasvattajan kanssa, jonka kanssa ajatukset eivät kohtaa. Myöskään kasvattajan ei kannata myydä koiraa heti ensimmäiselle kiinnostuneelle. Asioista on hyvä keskustella perusteellisesti ja osapuolten kannattaa sopia tapaamisesta ennen lopullista päätöstä sopimuksen tekemisestä. Arvomaailmojen kohdatessa on kommunikointi ja yhteistyö tulevaisuudessa helpompaa. Toimivalla yhteistyöllä on suoraan vaikutusta koiran elämään.

Kehittämisehdotuksia

Koirakauppaa on tutkittu erilaisista näkökulmista muutamassa opinnäytetyössä aiemmin. Opinnäytetöissä on ollut aiheena sopimuksen syntyminen, koirakaupan erityispiirteet, eläinsuojelulain uudistumisen vaikutus koirakauppaan ja osamaksu koirakaupassa. Tämä opinnäytetyö käsittelee koirakaupan kauppaehtoja ja perehtyy tarkemmin kohtuuttomaan ehtoon. Kauppaehtojen kohtuuttomuutta voisi tutkia tulevaisuudessa esimerkiksi taloudellisesta näkökulmasta ja huomioida aiheen sekä myyjän että ostajan kannalta. Koirakauppaa tehdään Suomessa vuosittain hyvin paljon ja jokaisella on erilainen taloudellinen tilanne koiraa hankittaessa. Niin kuin muutkin harrastukset, myös koiran kanssa harrastaminen voi maksaa paljon eikä kaikilla ole sellaiseen varaa.

Lähteet

Docue. Sopimuksen purkamisen myötä osapuolten veloitteet lakkaavat välittömästi. Viitattu 17.11.2021. Saatavissa <https://docue.com/fi-fi/lakitieto/sopimuksen-yksipuolinen-purkaminen>

Eläinsuojelulaki 247/1996. Annettu 27.3.1996. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247>

Hankikoira. Ole vastuullinen omistaja. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://www.hankikoira.fi/koiratietoa/koira-kotona/ole-vastuullinen-omistaja>

Hiltunen, L. Metodina kyselytutkimus. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 1.12.2021. Saatavissa <http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/kyselytutkimus2.pdf>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Jaakonsaari, T & Ojala, A. 2011. Koiranomistajan oikeusopas. Helsinki: Tammi.

Kallinen, T & Kinnunen, T. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Viitattu 29.11.2021. Saatavissa <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvalii/>

Kasvattajasitoumus. 2011. Suomen Kennelliitto. Viitattu 23.9.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/kasvattajasitoumus-1>

Kauppalaki 355/1987. Annettu 27.4.1987. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870355>

Kennelnimisääntö. 2006. Suomen Kennelliitto.

Kuluttajansuojalaki 38/1978. Annettu 20.1.1978. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780038>

Koiran osamaksusopimus. 2016. Suomen Kennelliitto. Viitattu 18.11.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/osamaksusopimus>

Kuluttajaliitto. Tavarankäyttö: Luovutuksen ajankohta ja viivästyminen. Viitattu 1.12.2021. Saatavissa <https://www.kuluttajaliitto.fi/materiaalit/tavarankäyttö-luovutuksen-ajankohta-ja-viivästyminen/>

Laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 228/1929. Annettu 13.6.1929. Viitattu 1.12.2021. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290228#L3>

Luoto, R. 2009. Kyselytutkimuksen suunnittelu. Aikakauskirja Duodecim. Viitattu 1.12.2021. Saatavissa <https://www.duodecimlehti.fi/duo98221#s6>

Luukko, N. 2021. Koiran kauppaan räätälöity vakiosopimus vähentää kiistoja. Koirammelehti 5/2021, 30–33.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus koirien tunnistamisesta ja rekisteröinnistä 1/2021. Viitattu 15.11.2021. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210001>

Minilex a. Kauppalaki ja irtaimen kauppa. Viitattu 16.11.2021. Saatavissa <https://www.minilex.fi/a/kauppalaki-ja-irtaimen-kauppa>

Minilex b. Kohtuuton sopimusehto oikeuttaa sovitteluun. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://www.minilex.fi/a/kohtuuton-sopimusehto-oikeuttaa-sovitteluun>

Minilex c. Milloin on kyseessä ostajan viivästys? Viitattu 1.12.2021. Saatavissa <https://www.minilex.fi/a/milloin-on-kyseess%C3%A4-ostajan-viiv%C3%A4stys>

Minilex d. Sopimuksen purkaminen sopimusrikkomuksen johdosta. Viitattu 17.11.2021. Saatavissa <https://www.minilex.fi/a/sopimuksen-purkaminen-sopimusrikkomuksen-johdosta>

Ojala, J. 2016. Sopimusoikeudellisista peruskysymyksistä. Lukander Ruohola HTO. Viitattu 1.12.2021. Saatavissa <https://www.lrhto.fi/artikkelit/sopimusoikeudellisista-peruskysymyksista/>

Pantsu, P. 2021. Koiraihmisille napsahtaa lisälasku: kaikki koirat, myös sekarotuiset on si-rutettava ja ilmoitettava valtion koiratietokantaan. Viitattu 16.11.2021. Saatavissa <https://yle.fi/uutiset/3-11843781>

Pikkarainen, S. Lainoppia ja empiiristä oikeustutkimusta. Viitattu 30.11.2021. Saatavissa <https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=ac673275-3b07-40e9-949f-4ae28f7cd7ec>

Sario, T. 2021. Kennelliiton uudet vakiosopimuslomakkeet. Webinaari Suomen Kennelliiton nettisivuilla 26.5.2021.

Sinijärvi, T. 2016. Verkkokyselyn kysymystyytit vertailussa: avoin, suljettu vai molemmat? Questback. Viitattu 1.12.2021. Saatavissa <https://www.questback.com/fi/blogi/verkkokyselyn-kysymystyytit-vertailussa-avoin-suljettu-vai-molemmat/>

Sopimus koiran kaupasta. 1995. Suomen Kennelliitto. Lomake Kennelliiton sivuilla. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/sopimus-koiran-kaupasta>

Sopimus koiran kaupasta (täytettävä). 2021. Suomen Kennelliitto. Lomake Kennelliiton sivuilla. Viitattu 22.9.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/sopimus-koiran-kaupasta-taytettava>

Sopimus koiran kaupasta (selite). 2021. Suomen Kennelliitto. Viitattu 15.11.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/sopimus-koiran-kaupasta-selite>

Suomen Kennelliitto a. Koronapandemia lisäsi koiranpentujen kysyntää: Kennelliitto rekisteröi lähes 49 000 koiraa vuonna 2020. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/tietoa-meista/uutiset/koronapandemia-lisasi-koiranpentujen-kysyntaa-kennelliitto-rekisteroi-lahes-49-000-koiraa-vuonna-2020>

Suomen Kennelliitto b. Kasvattajan jatkokurssi. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/files/kasvattajan-jatkokurssin-materiaali>

Suomen Kennelliitto c. Kennelliiton yleinen jalostusstrategia. Viitattu 25.9.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/kennelliiton-yleinen-jalostus-strategia>

Suomen Kennelliitto d. Koiran hankkiminen. Viitattu 22.9.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/koiran-omistaminen/koiran-hankkiminen>

Suomen Kennelliitto e. Koiran kasvatus ja terveys. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys>

Suomen Kennelliitto f. Vastuullinen koirankasvatus. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/vastuullinen-koirankasvatus>

Suomen Kennelliitto g. Organisaatio. Suomen Kennelliiton säännöt. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/kennelliiton-saannot-2020>

Suomen Kennelliitto h. 1.4.2021 voimaan tulevat vakiosopimuslomakkeet. Viitattu 22.9.2021. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/vastuullinen-koiran-kasvatus/kennelliiton-sopimuslomakkeet/142021-voimaan-tulevat-vakiosopimuslomakkeet>

Uusitalo, H. 2021. Koirien rekisteröinti tulossa pakolliseksi, rekisteröintipakko halutaan myöhemmin myös kissoilla. Kaleva. Viitattu 15.11.2021. Saatavissa <https://www.kaleva.fi/koirien-rekisterointi-tulossa-pakolliseksi-rekiste/1733895>

VirtuaaliLakimies a. Sopimuksen sitovuus. Viitattu 1.12.2021. Saatavissa <https://virtuaalilawyer.fondia.com/fi/articles/sopimuksen-sitovuus>

VirtuaaliLakimies b. Yleistä sopimusvapaudesta. Viitattu 21.9.2021. Saatavissa <https://virtuaalilawyer.fondia.com/fi/articles/yleista-sopimusvapaudesta>

Liite 1 Kyselylomake

Koirakauppa – kohtuuton ehto

Kysely on osa opinnäytetyötä, jonka aiheena on ”Koirakauppaan liittyvät kauppaehdot”. Aihe pohjautuu Suomen Kennelliitto ry:n vakiosopimuslomakkeeseen ”Sopimus koiran kaupasta” (Kennelliiton v. 1995 hyväksymä). Opinnäytetyö syventyy etenkin kauppaehtojen kohtaan 10 ”lisäehdot”, jossa on maininta, etteivät lisäehdot saa muodostua kohtuuttomiksi. Mikä sitten on kohtuuton ehto? Tähän opinnäytetyö pyrkii antamaan vastauksen sekä lain näkökulmasta, että myös käytännön näkökulmasta ja tuoda koiraharrastajien mielipide esille.

Kyselyn tekijä opiskelee LAB-ammattikorkeakoulussa yritys juridiikan tradneomiksi.

1. Kuinka monta koiraa olet omistanut? Vastaukseen lasketaan mukaan myös tämänhetkiset koirat.
 - 1–2
 - 3–4
 - 5–6
 - 7–8
 - 9–10
 - 11 tai enemmän.
2. Oletko kasvattaja?
 - Kyllä
 - En
3. Onko Kennelliiton vakiosopimuslomakkeessa ”Sopimus koiran kaupasta” luetellut kauppaehdot kohtuulliset/toimivat?
 - Kyllä
 - Ei

4. Jos vastasit edelliseen "Ei", kerro tähän tarkemmin, millä tavalla ehdot eivät ole kohtuulliset/toimivat. Kerro myös, onko mielipiteesi kasvattajan/myyjän vai ostajan näkökulmasta.
5. Oletko kohdannut kohtuuttomia kauppaehtoja tehdessäsi kauppaa, jonka kohteena on koira?
 - En
 - Kyllä olen.
6. Mikä on mielestäsi kohtuuton kauppaehto? Onko sellainen esimerkiksi koiran käyttäminen koiranäyttelyssä, rodunomaisessa käyttökokeessa tai terveystarkastuksessa?